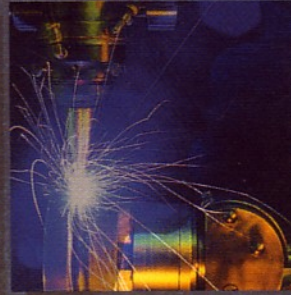
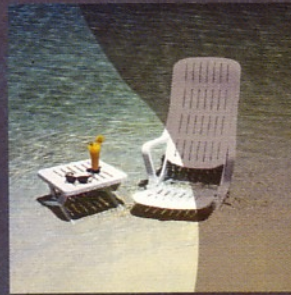
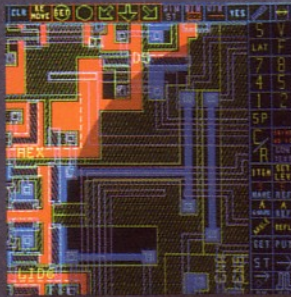

ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

1 9 9 7

ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΓΙΑ ΤΟ 1997

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΑΡΧΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1997

ISBN 9963 - 43 - 718 - 4

Αναδημοσίευση μέρους ή ολόκληρης της μελέτης επιτρέπεται νοουμένου ότι αναφέρεται η πηγή.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρακολούθηση των εξελίξεων και τάσεων στην Κυπριακή αγορά εργασίας πάνω σε συνεχή βάση αποτελεί για την Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισης δραστηριότητα μεγάλης προτεραιότητας. Θεωρείται βασικό συστατικό για την εκπλήρωση της αποστολής της ως ο κεντρικός φορέας για την κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου.

Με δεδομένο ότι το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί το σημαντικότερο πόρο της Κυπριακής οικονομίας, είναι πρωταρχικής σημασίας τόσο η πρόληψη, όσο και η έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων στην αγορά εργασίας. Οι ανισοσκελίες ανάμεσα στην προσφορά και στη ζήτηση εργατικού δυναμικού, τόσο οι ποιοτικές όσο και οι αριθμητικές, αποτελούν τις σοβαρότερες αδυναμίες. Η μελέτη για το Ισοζύγιο Εργατικού Δυναμικού, επιχειρεί την πρόβλεψη των ανισοσκελειών και την αναγνώριση των επαγγελματιών που αναμένεται να εμφανίσουν ελλείψεις ή πλεονάσματα.

Με βάση τις προβλέψεις η Αρχή προγραμματίζει και εφαρμόζει τις κατάλληλες δραστηριότητες κατάρτισης ενώ παράλληλα κινείται και σε άλλες κατευθύνσεις όπως είναι η ενημέρωση του κοινού και ιδιαίτερα των νέων και η βελτίωση της αξιοποίησης του εργατικού δυναμικού μέσα στις επιχειρήσεις.

Η συνεισφορά των ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, των οργανισμών και επιχειρήσεων που συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια και άλλων αρμοδίων ήταν απαραίτητη για την ολοκλήρωση της μελέτης. Προς όλους αυτούς η Αρχή εκφράζει δημόσια τις ευχαριστίες της για την πραγματικά πολύτιμη συνεργασία τους.

Στο συντάκτη της μελέτης Γιάννη Μουρουζίδη, Λειτουργό Ανθρώπινου Δυναμικού 1ης Τάξης, στο Χριστάκη Χριστοφή, Λειτουργό Β΄, που είχε την ευθύνη για τη συλλογή και ηλεκτρονική επεξεργασία των στοιχείων και στο Δρα Γιώργο Όξινο, Διευθυντή Ανθρώπινου Δυναμικού στη Διεύθυνση Έρευνας και Προγραμματισμού, εκφράζω τα θερμά συγχαρητήρια και τις πιο ειλικρινείς ευχαριστίες μου.

Π. Χ. Κουτουρούσης
Γενικός Διευθυντής

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η παρακολούθηση των εξελίξεων στην αγορά εργασίας της Κύπρου πάνω σε συνεχή βάση, η ανάλυση των τάσεων και η εκτίμηση των μελλοντικών αλλαγών αποτελούν για την Αρχή δραστηριότητες μεγάλης σημασίας.

Οι αναλύσεις αυτές βοηθούν στον προγραμματισμό των κατάλληλων δραστηριοτήτων κατάρτισης και στην προώθηση άλλων ενεργειών με στόχο την αντιμετώπιση των προβλημάτων στην αγορά εργασίας.

Η ετήσια μελέτη για το Ισοζύγιο Εργατικού Δυναμικού καταγράφει τις τάσεις των προηγούμενων χρόνων και προβαίνει σε προβλέψεις για την πρόσθετη προσφορά και την πρόσθετη ζήτηση σε εργατικό δυναμικό για όλες τις ειδικότητες και επαρχίες της Κύπρου. Τα κυριότερα συμπεράσματα και εισηγήσεις της μελέτης για το 1997 παρουσιάζονται στη συνέχεια.

Η γενική εικόνα της αγοράς εργασίας μέσα στο 1997 αναμένεται να είναι η ίδια με το 1996

Το 1997 αναμένεται να παρουσιαστεί περίπου η ίδια εικόνα στην αγορά εργασίας όπως και το 1996. *Η σχετική οικονομική ύφεση και τα προβλήματα στους τομείς της Μεταποίησης και του Τουρισμού οδηγούν σε μείωση στη ζήτηση στα επαγγέλματα που σχετίζονται με αυτούς τους τομείς.*

Μικρή αύξηση της προσφοράς και σχετικά χαμηλή ζήτηση

Η συνολική προσφορά για το 1997 αναμένεται να ανέλθει στα 19.730 άτομα σημειώνοντας έτσι μικρή αύξηση κατά 3,9% σε σύγκριση με την εκτίμηση για το 1996. Αυτό οφείλεται σε σημαντική αύξηση της ανεργίας ανάμεσα στο Δεκέμβριο του 1996 και του 1995, η οποία όμως εξισορροπείται, σε κάποιο βαθμό, με τη μείωση στον αριθμό των ατόμων που διακινούνται από ειδικότητα σε ειδικότητα.

Η συνολική ζήτηση αναμένεται να φτάσει στα 11.560 άτομα και παραμένει στα ίδια περίπου σχετικά χαμηλά επίπεδα με το 1996. Όπως τα προηγούμενα χρόνια έτσι και το 1997 το μεγαλύτερο μέρος της ζήτησης (75% της συνολικής) είναι η ζήτηση για αντικατάσταση προσωπικού. Η διακίνηση απασχολουμένων

μεταξύ ειδικοτήτων καλύπτει το 43% της ζήτησης για αντικατάσταση και φανερώνει τη σημασία των εσωτερικών μετατοπίσεων στη διαμόρφωση της τελικής εικόνας στην αγορά εργασίας της Κύπρου.

Εντοπισμός σημαντικών ανισοσκελειών ανάμεσα στην προσφορά και ζήτηση

Παρόλη τη μείωση στη ζήτηση προσωπικού *οι ανισοσκελίες στις διάφορες ειδικότητες εξακολουθούν να είναι αρκετά σημαντικές*. Συγκεκριμένα, ενώ η προσφορά είναι μεγαλύτερη από τη ζήτηση κατά 8.170 άτομα, εντούτοις προβλέπονται τόσο ελλείψεις όσο και πλεονάσματα. Από την εξέταση κατά ειδικότητα για το 1997, αναμένεται ότι οι ελλείψεις θα ανέλθουν στα 4.770 άτομα ενώ τα πλεονάσματα και η υπόλοιπη προσφορά που δεν κατανέμεται σε ειδικότητες θα φτάσουν στα 12.940 άτομα.

Αρκετές από τις ελλείψεις αφορούν επαγγέλματα στα οποία δεν απαιτούνται ψηλά επίπεδα εξειδίκευσης και γι' αυτό είναι δυνατό να ικανοποιηθούν με την πρόσληψη ανειδίκευτου εργατικού δυναμικού. Έτσι, αφού εντοπιστούν τα υπόλοιπα επαγγέλματα, *ο ελάχιστος αριθμός ελλείψεων για το 1997 είναι δυνατό να προσδιοριστεί και αναμένεται να κυμανθεί γύρω στα 1.700 άτομα*. Πρόσθετα, αναμένεται να συνεχιστούν, σε μικρό βαθμό, οι δυσκολίες στην προσέλκυση ντόπιου ανειδίκευτου εργατικού δυναμικού για τα επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης.

Εξακολουθούν να εμφανίζονται διαφορές ανάμεσα στην προσφορά και ζήτηση ανάλογα με την επαγγελματική κατηγορία

Από την ανάλυση κατά επαγγελματική κατηγορία φαίνεται ότι *τα πλεονάσματα θα είναι μεγαλύτερα από τις ελλείψεις στις κατηγορίες:*

- Διευθυντές
- Πτυχιούχοι
- Τεχνικοί βοηθοί και ειδικοί γραφείς
- Γραφειακά επαγγέλματα
- Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Αντίθετα μεγαλύτερες ελλείψεις από πλεονάσματα αναμένονται για τους:

- Υπαλλήλους υπηρεσιών και πωλητές
- Τεχνίτες
- Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές

Επισημαίνεται ότι προσφορά 7.850 ατόμων δεν είναι δυνατό να κατανεμηθεί σε συγκεκριμένα επαγγέλματα. Τα άτομα αυτά θα μπορούσαν, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, να ικανοποιήσουν μέρος από τις ελλείψεις. Με βάση τις τάσεις των προηγούμενων χρόνων φαίνεται ότι αυτό ισχύει πιο εύκολα στα γραφειακά επαγγέλματα, σε κάποιο βαθμό στα επαγγέλματα των πωλητών και, σε μικρό μέρος, στα επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης.

Τα πλεονάσματα υπερτερούν των ελλείψεων σε όλες τις επαρχίες

Από τα αποτελέσματα κατά επαρχία εντοπίζεται ότι τα πλεονάσματα και η προσφορά που δεν κατανέμεται σε ειδικότητες είναι μεγαλύτερα από τις ελλείψεις σε όλες τις επαρχίες. Όμως, δεν είναι δυνατό να υπάρξει πλήρης ικανοποίηση των ελλείψεων εξαιτίας των ανισοσκελειών που παρουσιάζονται στις διάφορες ειδικότητες.

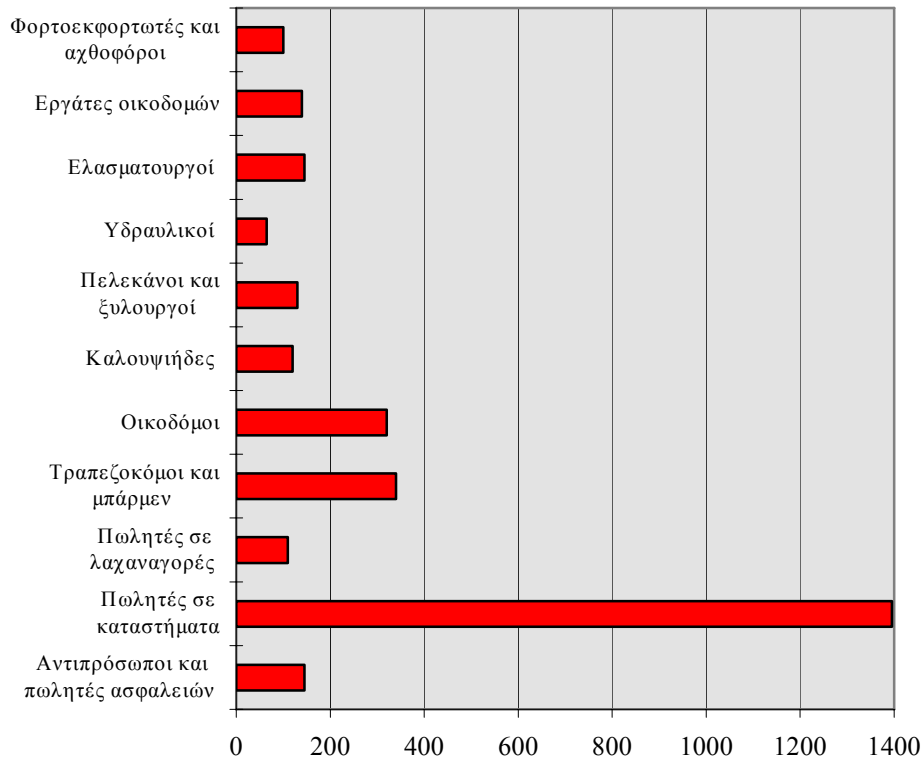
Οι σημαντικότερες ελλείψεις εντοπίζονται στα τεχνικά και ξενοδοχειακά επαγγέλματα και στους πωλητές

Οι αναμενόμενες ελλείψεις για το 1997 είναι αποτέλεσμα των ακόλουθων τριών λόγων:

- (α) Της μεγάλης ζήτησης για αντικατάσταση προσωπικού που αποχωρεί από ορισμένες ειδικότητες. Αυτές εντοπίζονται κυρίως στις μεταποιητικές βιομηχανίες, στις κατασκευές, στον τουριστικό τομέα καθώς και στα επαγγέλματα των πωλητών.
- (β) Της πρόσθετης ζήτησης προσωπικού σε ορισμένους τομείς λόγω επέκτασης των δραστηριοτήτων τους.
- (γ) Της μη παροχής σχετικής αρχικής κατάρτισης από εκπαιδευτικά ιδρύματα, όπως στην περίπτωση ορισμένων τεχνικών επαγγελμάτων και των επαγγελμάτων των πωλητών.

Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού (με αριθμούς μεγαλύτερους από 50 άτομα) παρουσιάζονται στο σχετικό Σχεδιάγραμμα. Διαπιστώνεται ότι οι σημαντικότερες ελλείψεις αφορούν τα τεχνικά και ξενοδοχειακά επαγγέλματα καθώς και τους πωλητές.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ 1997

Σημειώνεται ότι στα επαγγέλματα των πωλητών οι ελλείψεις ικανοποιούνται σε μεγάλο βαθμό με την πρόσληψη ανειδίκευτων ατόμων, κυρίως αποφοίτων Μέσης Γενικής αλλά και Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Επίσης, οι ελλείψεις που αναμένονται στα επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης είναι δυνατό να ικανοποιηθούν σε κάποιο βαθμό με την πρόσληψη ανειδίκευτων ατόμων, όπως είναι οι διακόψαντες από τις διάφορες βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος.

Η παρουσία ελλείψεων σε βασικά επαγγέλματα της οικονομίας αποτελεί ένδειξη του προβλήματος που αντιμετωπίζει η αγορά εργασίας της Κύπρου όπου δεν

υπάρχει ταύτιση ανάμεσα στην προσφορά από νέα άτομα και στη ζήτηση. Η μέθοδος για να απαμβλυνθούν βραχυχρόνια οι ελλείψεις είναι η *διοργάνωση ταχύρυθμων προγραμμάτων κατάρτισης νέου εργατικού δυναμικού*. Προς την κατεύθυνση αυτή κινείται η Αρχή με την εφαρμογή τέτοιων προγραμμάτων. Όμως η συνεχής επιβεβαίωση των ανισοσκελειών ανάμεσα στην προσφορά και τη ζήτηση υποδεικνύει την ανάγκη για πιο μακροχρόνια αντιμετώπιση των προβλημάτων της αγοράς εργασίας.

Τα σημαντικότερα πλεονάσματα αναμένονται στους Πτυχιούχους, στα Γραφειακά Επαγγέλματα και στα Επαγγέλματα Μικρής Εξειδίκευσης

Τα πλεονάσματα εργατικού δυναμικού οφείλονται στο γεγονός ότι μεγάλος αριθμός ατόμων ενδιαφέρονται να εργαστούν στα επαγγέλματα αυτά σε σύγκριση με τη ζήτηση. Επίσης, σε κάποια επαγγέλματα είναι συνέπεια της μικρής ζήτησης εξαιτίας της επίδοσης της οικονομίας ή ακόμη της μείωσης στη ζήτηση για επαγγέλματα που δεν ανταποκρίνονται και δε συνάδουν με τις ανάγκες μιας σύγχρονης κοινωνίας.

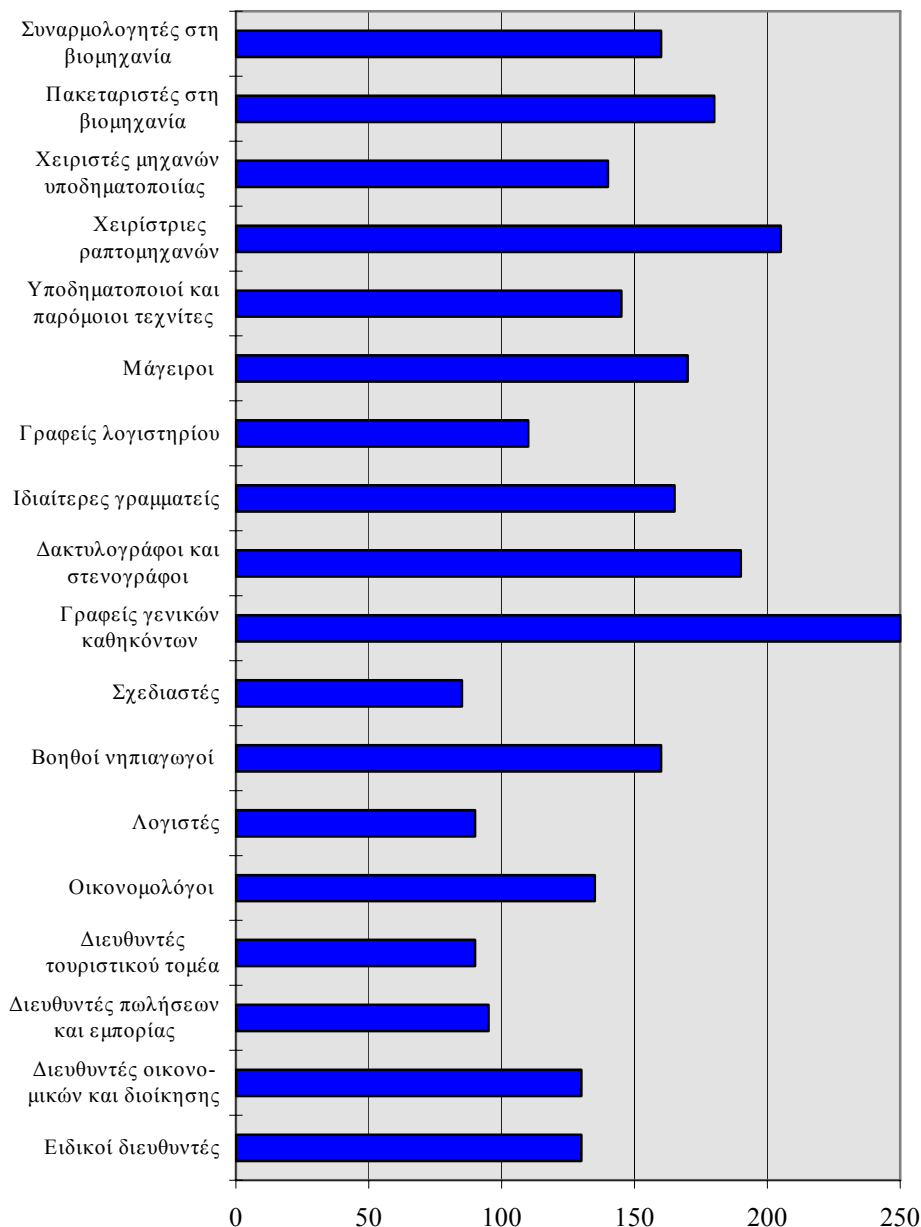
Τα σημαντικότερα πλεονάσματα εργατικού δυναμικού (με αριθμούς μεγαλύτερους από 80 άτομα) παρουσιάζονται στο σχετικό Σχεδιάγραμμα που ακολουθεί.

Στα Διευθυντικά επαγγέλματα τα πλεονάσματα είναι αποτέλεσμα της πρόθεσης μεγάλου αριθμού ατόμων να αναζητήσουν τέτοιες θέσεις εργασίας και προς το σκοπό αυτό αποκτούν προσόντα σχετικά με τη διοίκηση επιχειρήσεων.

Τόσο στα Διευθυντικά επαγγέλματα όσο και στους Πτυχιούχους εντοπίζονται ποιοτικές ανισοσκελίες ανάμεσα στις απαιτήσεις των εργοδοτών και στα προσόντα των υποψηφίων για εργοδότηση. Οι εργοδότες συνήθως ζητούν από τα άτομα να έχουν πρακτική εμπειρία, να γνωρίζουν την Κυπριακή και διεθνή οικονομία και αγορά και να έχουν εξειδικευμένες γνώσεις (γ.π. γνώσεις ξένων γλωσσών και γνώσεις για τη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών).

Στους Τεχνικούς βοηθούς, ειδικούς γραφείς και παρόμοια επαγγέλματα τα πλεονάσματα είναι συνέπεια της μεγάλης προσφοράς από αποφοίτους σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ιδιαίτερα στην Κύπρο. Σημαντικός αριθμός από τα άτομα αυτά απορροφείται τελικά σε άλλα συναφή επαγγέλματα.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ 1997

Μεγάλο μέρος της προσφοράς στα γραφειακά επαγγέλματα αποτελείται από τους αποφοίτους δευτεροβάθμιας και μεταλυκειακής εκπαίδευσης που προτίθενται να αναζητήσουν εργοδότηση σε τέτοια επαγγέλματα και γι' αυτό αποκτούν τα ανάλογα προσόντα. Όμως, σημειώνεται ότι κάποιες θέσεις εργασίας είναι αδύνατο να συμπληρωθούν επειδή υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα

στα προσόντα των υποψηφίων και στις συνεχώς αυξανόμενες απαιτήσεις των σύγχρονων επιχειρήσεων.

Σε κάποιες ειδικότητες, παρόλο που δεν εμφανίζονται ελλείψεις εντούτοις θέσεις εργασίας παραμένουν κενές εξαιτίας ποιοτικών ανισοσκελειών ή διαφορών στους προσφερόμενους και ζητούμενους όρους εργασίας. Στις περιπτώσεις αυτές αναγνωρίζεται *ουσιαστικός ρόλος στην κατάλληλη κατάρτιση των νεοπροσλαμβανομένων ατόμων* ώστε να συμπληρώσουν τις γνώσεις και δεξιότητες τους.

Γενικές Κατευθύνσεις Ενεργειών Αρχής Βιομηχανικής Κατάρτισης

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της, η Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισης προωθεί ενέργειες για αντιμετώπιση της αναμενόμενης κατάστασης στην αγορά εργασίας της Κύπρου. Συνοπτικά, οι ενέργειες αυτές είναι οι ακόλουθες:

- Παροχή ευκαιριών κατάρτισης στο εργατικό δυναμικό στα επαγγέλματα που παρουσιάζουν ελλείψεις.
- Προώθηση κατάλληλων προγραμμάτων κατάρτισης σε συνεργασία με τις επιχειρήσεις για ικανοποίηση των αναγκών τους.
- Δραστηριοποίηση στους τομείς της επαγγελματικής καθοδήγησης και διαφώτισης των νέων για την κατάσταση στην αγορά εργασίας.
- Εφαρμογή ενημερωτικών προγραμμάτων για νέα άτομα με στόχο την προσαρμογή τους στις απαιτήσεις των κυπριακών επιχειρήσεων.
- Καταβολή προσπάθειας προς την κατεύθυνση της ενεργοποίησης του αδρανούντος γυναικείου δυναμικού.
- Προσπάθεια για τη δημιουργία νέας ή ενίσχυση της υφιστάμενης υποδομής για παροχή κατάρτισης.
- Παροχή βοήθειας και τεχνικών συμβουλών προς τις επιχειρήσεις για βελτιώσεις στον προγραμματισμό και στην αξιοποίηση του προσωπικού τους.
- Συνεχής μελέτη των εξελίξεων στην αγορά εργασίας και έρευνα στον τομέα της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού.

- Συνεργασία με τις άλλες αρμόδιες υπηρεσίες για καλύτερο προγραμματισμό του εργατικού δυναμικού του τόπου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ		5
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ		7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 :	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1.	Σκοπός της μελέτης	1
1.2.	Μεθοδολογία	2
1.3.	Περίγραμμα της μελέτης	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 :	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ : ΜΕΓΕΘΗ	ΒΑΣΙΚΑ 8
2.1.	Πληθυσμός	8
2.2.	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός	9
2.3.	Απασχόληση	9
2.4.	Απογραφή επιχειρήσεων 1995	11
2.5.	Ανεργία	13
2.6.	Ξένο εργατικό δυναμικό	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 :	ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ 19
3.1.	Ανάλυση πρόσθετης προσφοράς	19
3.2.	Ανάλυση πρόσθετης ζήτησης	25
3.3.	Ανάλυση Ισοζυγίου Εργατικού Δυναμικού	29
3.3.1.	<i>Ανάλυση Ισοζυγίου Εργατικού Δυναμικού κατά επαρχία</i>	30

3.3.2	<i>Ανάλυση Ισοζυγίου Εργατικού Δυναμικού κατά επαγγελματική κατηγορία</i>	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 :	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	43
4.1.	Γενική εικόνα Ισοζυγίου Εργατικού Δυναμικού για το 1997	για 43
4.2.	Επαγγέλματα με τις σημαντικότερες ελλείψεις και τα σημαντικότερα πλεονάσματα για το 1997	και 45
4.3.	Γενικές Κατευθύνσεις Ενεργειών Βιομηχανικής Κατάρτισης	Αρχής 50
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ		52
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 :	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	54
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 :	ΠΙΝΑΚΕΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ	62
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 :	ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	67
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 :	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	75
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5 :	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	76

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Αρχή, ως ο κεντρικός φορέας για την κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του τόπου, θεωρεί απαραίτητη την έγκαιρη παρακολούθηση των εξελίξεων στην αγορά εργασίας με τρόπο που να εξασφαλίζει ολοκληρωμένη εικόνα και αξιόπιστα αποτελέσματα. Προς αυτή την κατεύθυνση διεξάγει κάθε χρόνο τη μελέτη για το Ισοζύγιο Εργατικού Δυναμικού, η οποία παρέχει αναλυτικές πληροφορίες για την προβλεπόμενη κατάσταση στην αγορά εργασίας της Κύπρου. Οι πληροφορίες αυτές χρησιμεύουν στον προγραμματισμό των αναγκαίων δραστηριοτήτων κατάρτισης. Πρόσθετα, έχει διαπιστωθεί ότι τα αποτελέσματα της μελέτης αυτής αξιοποιούνται από άλλους φορείς και υπηρεσίες που ασχολούνται με τον ευρύ τομέα του προγραμματισμού του ανθρώπινου δυναμικού.

1.1. Σκοπός της μελέτης

Ο κύριος σκοπός της μελέτης είναι ο εντοπισμός των ανισοσκελειών που θα παρουσιαστούν στην αγορά εργασίας της Κύπρου μέσα στο 1997. Αυτό επιτυγχάνεται με τη *διαμόρφωση προβλέψεων για την πρόσθετη προσφορά και την πρόσθετη ζήτηση σε εργατικό δυναμικό κατά ειδικότητα και επαρχία*. Οι ανισοσκελίες υποδεικνύουν τις ειδικότητες που αναμένεται να παρουσιάσουν ανάγκες κατάρτισης μέσα στο 1997. Οι ανάγκες αυτές δυνατό να αφορούν:

- *αρχική κατάρτιση σε σχέση με ελλείψεις σε εργατικό δυναμικό λόγω μεγαλύτερης ζήτησης από την προσφορά,*
- *επιμόρφωση ατόμων με γνώσεις και δεξιότητες που να ικανοποιούν τις απαιτήσεις συγκεκριμένης ειδικότητας, και*
- *επανεκπαίδευση προσωπικού από ειδικότητες που παρουσιάζουν πολύ μεγαλύτερη προσφορά από ζήτηση ή που καταργούνται.*

Η ανάλυση που γίνεται καλύπτει όλες τις ειδικότητες, όλες τις επαρχίες και όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας με εξαίρεση τους δύο πιο κάτω τομείς, για τους οποίους δεν υπάρχουν ικανοποιητικά διαθέσιμα στοιχεία για τη διάρθρωση της απασχόλησης:

- Γεωργία, Κτηνοτροφία, Θήρα και Δασοκομία
- Αλιεία και Ιχθυοτροφεία

Επισημαίνεται ότι στη μελέτη αυτή γίνεται χρήση των στοιχείων της Απογραφής Επιχειρήσεων 1995, τα οποία επεξεργάστηκε και διέθεσε πρόσφατα το Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών. Επίσης, χρησιμοποιούνται οι νέοι κώδικες ταξινόμησης οικονομικών δραστηριοτήτων¹, οι οποίοι έχουν υιοθετηθεί από το Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών στα πλαίσια της προσπάθειας για εναρμόνιση με τα αντίστοιχα στατιστικά συστήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.2. Μεθοδολογία

Το Ισοζύγιο Εργατικού Δυναμικού ορίζεται ως η διαφορά ανάμεσα στην πρόσθετη προσφορά και στην πρόσθετη ζήτηση για το συγκεκριμένο χρόνο. Το αποτέλεσμα του Ισοζυγίου δεν αποτελεί πρόβλεψη της ανεργίας για τους ακόλουθους δύο λόγους:

- Οι ελλείψεις σε ορισμένες ειδικότητες δεν είναι δυνατό να ικανοποιηθούν από τα πλεονάσματα σε άλλες.
- Οι ανισοσκελίες μεταξύ επαρχιών δεν εξισορροπούνται πάντοτε με μετακίνηση ατόμων.

Συνοπτικά, η μεθοδολογία υπολογισμού της πρόσθετης προσφοράς και της πρόσθετης ζήτησης παρουσιάζεται στη συνέχεια και διαγραμματικά στο Σχεδιάγραμμα 1. Εκτενέστερη ανάλυση της μεθοδολογίας γίνεται στο Παράρτημα 1.

Στην ανάλυση των αποτελεσμάτων του Ισοζυγίου χρησιμοποιούνται οι επίσημοι όροι και περιγραφές των επαγγελματιών. Αυτό είναι απαραίτητο για να υπάρχει, όσο αυτό είναι δυνατό, συνέπεια και δυνατότητα σύγκρισης με άλλα διαθέσιμα στοιχεία και αναλύσεις τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό.

Πρόσθετη προσφορά

Η πρόσθετη προσφορά αποτελείται από τις ακόλουθες πέντε βασικές κατηγορίες:

¹ Σύστημα ταξινόμησης οικονομικών δραστηριοτήτων NACE Αναθ. 1.

- *Η μεγαλύτερη κατηγορία είναι οι νεοεισερχόμενοι, δηλαδή άτομα που θα επιδιώξουν, για πρώτη φορά, να εργοδοτηθούν μέσα στο 1997. Τα άτομα αυτά είναι βασικά οι απόφοιτοι και οι διακόψαντες από τις διάφορες βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος.*
- *Η δεύτερη κατηγορία αφορά την προσφορά από τους ανέργους κατά το τέλος του προηγούμενου χρόνου. Όμως γίνεται διαφοροποίηση των στοιχείων αυτών ώστε να λαμβάνεται υπόψη η εποχικότητα της ανεργίας που έχει ως συνέπεια την εμφάνιση αυξημένης ή μειωμένης ανεργίας το Δεκέμβριο. Η εποχικότητα είναι ιδιαίτερα σημαντική σε ορισμένες ειδικότητες όπως αυτές του τουριστικού τομέα. Πρόσθετα, όπου υπήρχαν στοιχεία, ότι συγκεκριμένες ομάδες εγγεγραμμένων ανέργων δεν αποτελούν πραγματική προσφορά σε επαγγέλματα, αυτά λήφθηκαν υπόψη στην πρόβλεψη της προσφοράς από τους ανέργους. Ως βάση όμως για τον υπολογισμό της προσφοράς παραμένουν τα επίσημα στοιχεία της ανεργίας.*
- *Η τρίτη κατηγορία αναφέρεται στην προσφορά από άτομα που βρίσκονται εκτός του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, δηλαδή δεν εργάζονται ούτε είναι γραμμένοι ως άνεργοι, αλλά θα επιδιώξουν να εργαστούν μέσα στο 1997. Παράδειγμα αποτελούν νεαρές γυναίκες που εργάζονταν, αποχώρησαν κυρίως λόγω γάμου ή τοκετού και θα επιστρέψουν στην αγορά εργασίας μετά από κάποιο χρονικό διάστημα.*
- *Τα άτομα που επιστρέφουν από το εξωτερικό για μόνιμη εγκατάσταση στην Κύπρο συγκροτούν την τέταρτη κατηγορία. Ο αριθμός αυτός είναι σχετικά μικρός και η εκτίμηση γίνεται με βάση τις τάσεις των προηγούμενων χρόνων. Πάνω στον αριθμό αυτό εφαρμόζονται ποσοστά συμμετοχής στην αγορά εργασίας. Η προσφορά αυτή δεν είναι δυνατό να κατανεμηθεί σε ειδικότητες εξαιτίας της απουσίας συναφών πληροφοριών.*
- *Η τελευταία κατηγορία αφορά τα άτομα που ήδη βρίσκονται στην αγορά εργασίας και διακινούνται από μια ειδικότητα σε άλλη. Αυτοί δημιουργούν ζήτηση για αντικατάσταση προσωπικού στην ειδικότητα από την οποία φεύγουν αλλά ταυτόχρονα αποτελούν προσφορά σε άλλες ειδικότητες. Η προσφορά αυτή*

δεν κατανέμεται σε ειδικότητες επειδή τα

άτομα αυτά δε θεωρούνται καταρτισμένα για τις ειδικότητες στις οποίες θα μετακινηθούν. Πρόσθετα, δεν υπάρχουν ικανοποιητικά στοιχεία που να δείχνουν τις ειδικότητες στις οποίες επιδιώκουν να εργαστούν τα άτομα αυτά. Η μεγάλη σημασία της κατηγορίας αυτής στη διαμόρφωση των εκτιμήσεων στις διάφορες ειδικότητες, καθιστά αναγκαία τη λεπτομερή μελέτη του φαινομένου αυτού.

Πρόσθετη ζήτηση

Η πρόσθετη ζήτηση αποτελείται από τη ζήτηση που σχετίζεται με την προβλεπόμενη διαφοροποίηση (αύξηση ή μείωση) στην παραγωγή και από τη ζήτηση για αντικατάσταση προσωπικού ως εξής:

- Η πρόβλεψη της ζήτησης σε σχέση με το ρυθμό μεταβολής της παραγωγής γίνεται αφού εκτιμηθούν ο ρυθμός ανάπτυξης και η αξία παραγωγής κατά απασχολούμενο για τον κάθε τομέα οικονομικής δραστηριότητας.
- Η ζήτηση για αντικατάσταση μπορεί να προέλθει είτε από την αποχώρηση εργατικού δυναμικού από την αγορά εργασίας ή από τη διακίνηση ατόμων από μια ειδικότητα σε άλλη. Η εκτίμηση της ζήτησης για αντικατάσταση γίνεται ξεχωριστά κατά ειδικότητα για τον κάθε τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

1.3. Περίγραμμα της μελέτης

Στο πρώτο κεφάλαιο έχει περιγραφεί ο σκοπός της μελέτης και παρουσιασθεί συνοπτικά η μεθοδολογία που έχει ακολουθηθεί.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται μια συνοπτική ανάλυση των σημαντικότερων χαρακτηριστικών της αγοράς εργασίας της Κύπρου, δηλαδή πληθυσμός, οικονομικά ενεργός πληθυσμός, απασχόληση, ανεργία και ξένοι εργάτες.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύονται τα αποτελέσματα της μελέτης για το 1997. Συγκεκριμένα, σε πρώτο στάδιο εξετάζονται διεξοδικά η προσφορά και ζήτηση εργατικού δυναμικού και οι παράγοντες που τις επηρεάζουν. Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του Ισοζυγίου (σύγκριση προσφοράς και

ζήτησης) σε γενικό επίπεδο, κατά επαγγελματική κατηγορία και επαρχία, αλλά και σε μεγαλύτερη ανάλυση, κατά ειδικότητα.

Οι αναλυτικοί πίνακες του Ισοζυγίου Εργατικού Δυναμικού για το 1997 είναι διαθέσιμοι στα γραφεία της Αρχής Βιομηχανικής Κατάρτισης για οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο. Οι πίνακες αυτοί περιέχουν τα ακόλουθα στοιχεία:

- Προσφορά και ζήτηση για την κάθε ειδικότητα.
- Ισοζύγιο και ανάλυση κατά επαρχία για την κάθε ειδικότητα.
- Ανάλυση των κατηγοριών της προσφοράς για την κάθε ειδικότητα.
- Ανάλυση των κατηγοριών της ζήτησης για την κάθε ειδικότητα.

Τέλος, στο τέταρτο κεφάλαιο καταγράφονται τα βασικότερα συμπεράσματα που έχουν εξαχθεί από τη μελέτη και γίνονται εισηγήσεις για αντιμετώπιση των προβλημάτων που έχουν εντοπιστεί. Οι εισηγήσεις αφορούν τόσο ενέργειες που προωθεί ή είναι δυνατό να προωθήσει η Αρχή όσο και γενικές κατευθύνσεις που θα πρέπει να ακολουθηθούν για να αντιμετωπιστούν ριζικά τα προβλήματα της αγοράς εργασίας.

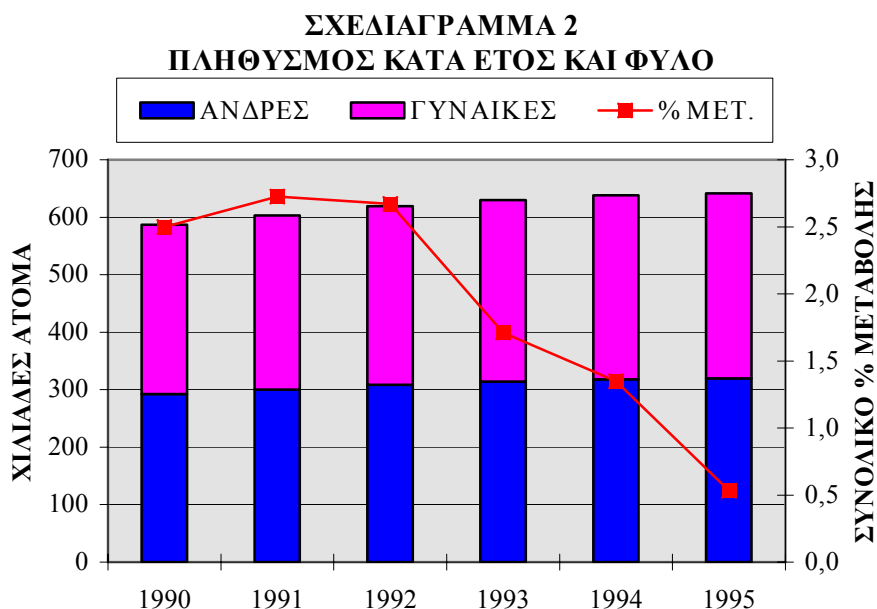
2. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ : ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

Οι εκτιμήσεις της κατάστασης στην αγορά εργασίας για το 1997, όπως παρουσιάζονται στη μελέτη, είναι αποτέλεσμα της σύγκρισης ανάμεσα στην προσφορά και τη ζήτηση εργατικού δυναμικού. Η διαχρονική ανάλυση βασικών μεγεθών που αφορούν το ανθρώπινο δυναμικό στην Κύπρο είναι βοηθητική για την ολοκλήρωση της εικόνας της αγοράς εργασίας. Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται παράθεση στοιχείων αναφορικά με:

- Πληθυσμός
- Απασχόληση
- Ανεργία
- Οικονομικά Ενεργό Πληθυσμό
- Απογραφή επιχειρήσεων 1995
- Ξένο εργατικό δυναμικό

2.1. Πληθυσμός

Ο πληθυσμός στις ελεύθερες περιοχές της Κύπρου έφτασε τις 642 χιλιάδες μέσα στο 1995. Η κατά 0,5% αύξηση σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο είναι η μικρότερη από το 1988. Στοιχεία για τον πληθυσμό κατά έτος και φύλο φαίνονται παραστατικά στο Σχεδιάγραμμα 2 και αναλυτικά στον Πίνακα 2.1 στο Παράρτημα 2.

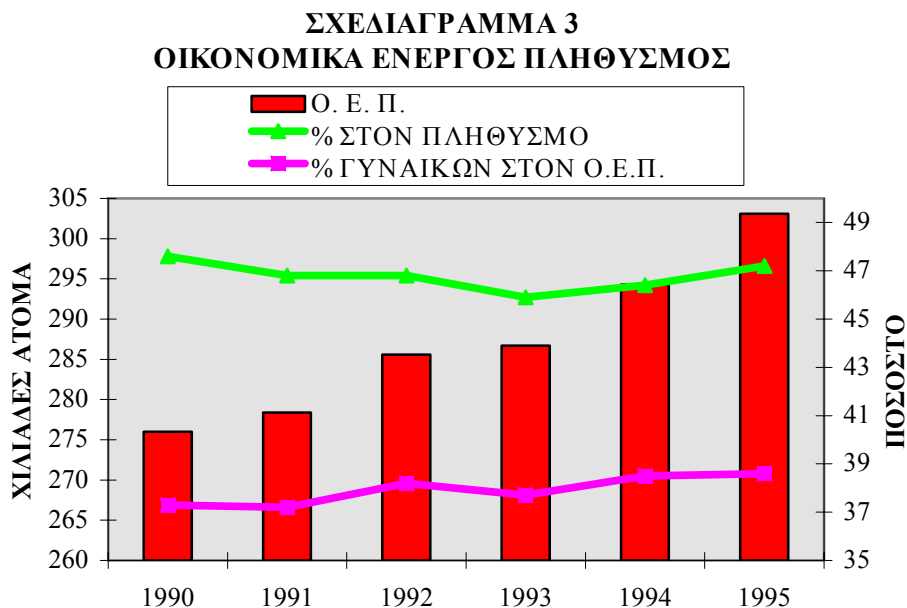

Πηγή : Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών.

2.2. Οικονομικά ενεργός πληθυσμός

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός έφτασε τις 303,1 χιλιάδες άτομα μέσα στο 1995, σημειώνοντας έτσι αύξηση κατά 3,0% σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο. Η αύξηση αυτή, που είναι η μεγαλύτερη από το 1988, οφείλεται στη βελτίωση της απόδοσης της οικονομίας μέσα στο 1995. Αυτό συνέτεινε επίσης στην εμφάνιση ουσιαστικής αύξησης στο ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού στην αγορά εργασίας (από το 46,4% το 1994 στο 47,2% το 1995). Το ποσοστό των γυναικών στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό έχει παραμείνει περίπου στα ίδια επίπεδα με τον προηγούμενο χρόνο.

Στο Σχεδιάγραμμα 3 παρουσιάζεται ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός, το ποσοστό των γυναικών στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό και το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στο συνολικό πληθυσμό από το 1990 μέχρι το 1995. Τα αναλυτικά στοιχεία φαίνονται στον Πίνακα 2.2 στο Παράρτημα 2.

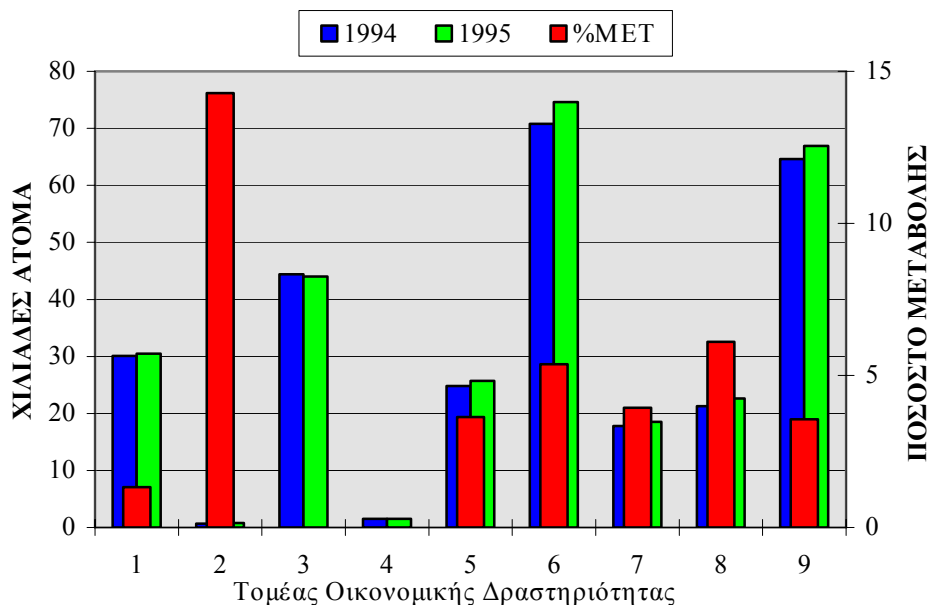
Πηγή : Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών.

2.3. Απασχόληση

Η απασχόληση μέσα στο 1995 αυξήθηκε κατά 3,3% σε σύγκριση με το 1994. Αυτό, όπως ήδη αναφέρθηκε, είναι αποτέλεσμα της σημαντικής ανάπτυξης

που παρουσίασε η οικονομία μέσα στο 1995². Υπάρχουν όμως σημαντικές διαφορές στη μεταβολή της απασχόλησης κατά τομέα³ οικονομικής δραστηριότητας όπως φαίνεται στο Σχεδιάγραμμα 4. Τα αναλυτικά στοιχεία παρουσιάζονται στον Πίνακα 2.3 στο Παράρτημα 2.

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ**

- 1 : Γεωργία και κτηνοτροφία
- 2 : Μεταλλεία και λατομεία
- 3 : Μεταποίηση
- 4 : Ηλεκτρισμός και υδατοπρομήθεια
- 5 : Κατασκευές
- 6 : Εμπόριο, ξενοδοχεία και εστιατόρια
- 7 : Μεταφορές και επικοινωνίες
- 8 : Τράπεζες, ασφάλειες και εμπορικές υπηρεσίες
- 9 : Κυβέρνηση, προσωπικές και κοινωνικές υπηρεσίες

Πηγή : Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών

Η Μεταποίηση είναι ο μοναδικός τομέας όπου παρουσιάστηκε μείωση στην απασχόληση (-0,9%) ενώ οι μεγαλύτερες αυξήσεις σημειώθηκαν στους ακόλουθους τομείς:

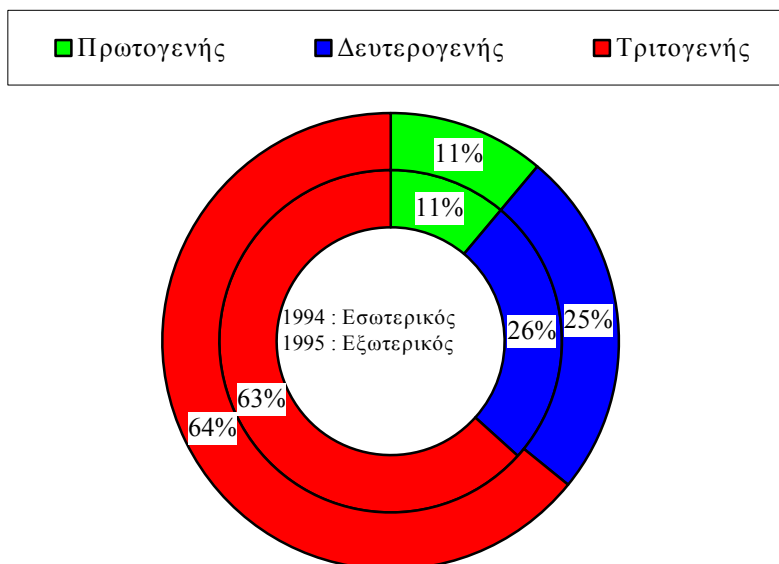
² Ρυθμός αύξησης Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος 5,0% σε πραγματικούς όρους.

³ Σημειώνεται ότι η ανάλυση αυτή γίνεται με τη χρήση του προηγούμενου συστήματος ταξινόμησης οικονομικών δραστηριοτήτων (ISIC 1968) για σκοπούς διαχρονικής σύγκρισης.

- Τράπεζες, ασφάλειες και εμπορικές υπηρεσίες (+6,1%)
- Εμπόριο, εστιατόρια και ξενοδοχεία (+5,4%)
- Μεταφορές και επικοινωνίες (+3,9%)
- Κατασκευές (+3,6%)
- Κυβέρνηση, προσωπικές και κοινωνικές υπηρεσίες (+3,6%)

Η κατανομή της απασχόλησης κατά ευρύ τομέα οικονομικής δραστηριότητας φαίνεται στο Σχεδιάγραμμα 5. Από αυτό εντοπίζεται ότι το μερίδιο του δευτερογενούς τομέα στη συνολική απασχόληση μειώθηκε κατά μία ποσοστιαία μονάδα και αυξήθηκε ανάλογα το μερίδιο του τριτογενούς τομέα.

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΕΥΡΥ ΤΟΜΕΑ**

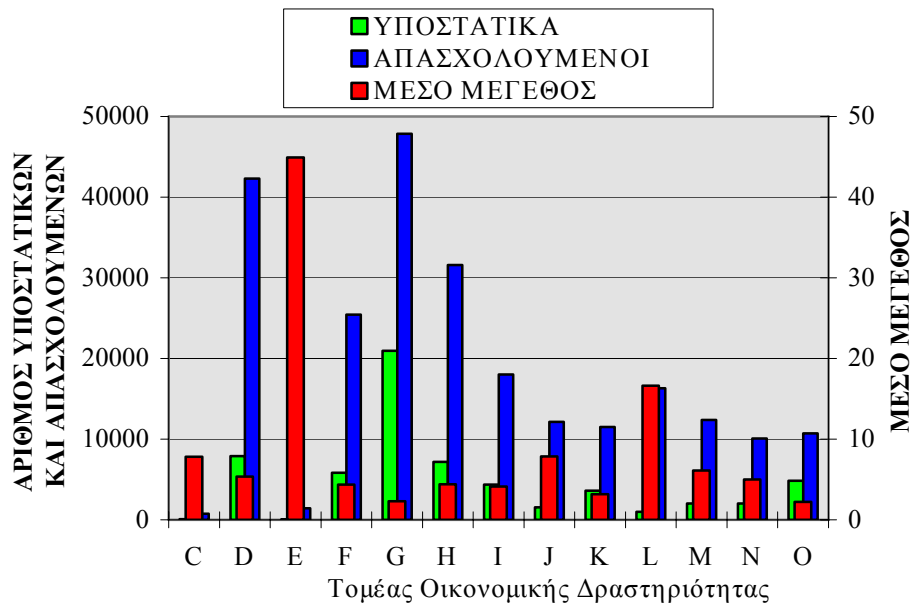
Πηγή : Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών.

2.4. Απογραφή επιχειρήσεων 1995

Τα στοιχεία που προέκυψαν από την Απογραφή Επιχειρήσεων του 1995, όπου χρησιμοποιήθηκε το νέο σύστημα ταξινόμησης οικονομικών δραστηριοτήτων

(NACE Αναθ. 1), παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 6. Τα αναλυτικά στοιχεία φαίνονται στον Πίνακα 2.4 στο Παράρτημα 2.

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 1995**

- C: Ορυχεία και Λατομεία
- D: Μεταποιητικές Βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, Φυσικό αέριο και Νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο. Επιδιόρθωση Αυτοκινήτων και Ειδών Προσωπικής ή Οικιακής Χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και Εστιατόρια
- I: Μεταφορές, Αποθήκευση & Επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί
- K: Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας και Επιχειρηματικές Δραστηριότητες
- L: Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και Κοινωνική Μέριμνα
- O: Άλλες Δραστηριότητες Παροχής Υπηρεσιών

Πηγή: Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών

Οι τομείς που διαθέτουν τόσο την μεγαλύτερη απασχόληση όσο και τον μεγαλύτερο αριθμό υποστατικών είναι:

- Εμπόριο και Επιδιόρθωση ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης
- Μεταποιητικές βιομηχανίες

- Ξενοδοχεία και εστιατόρια

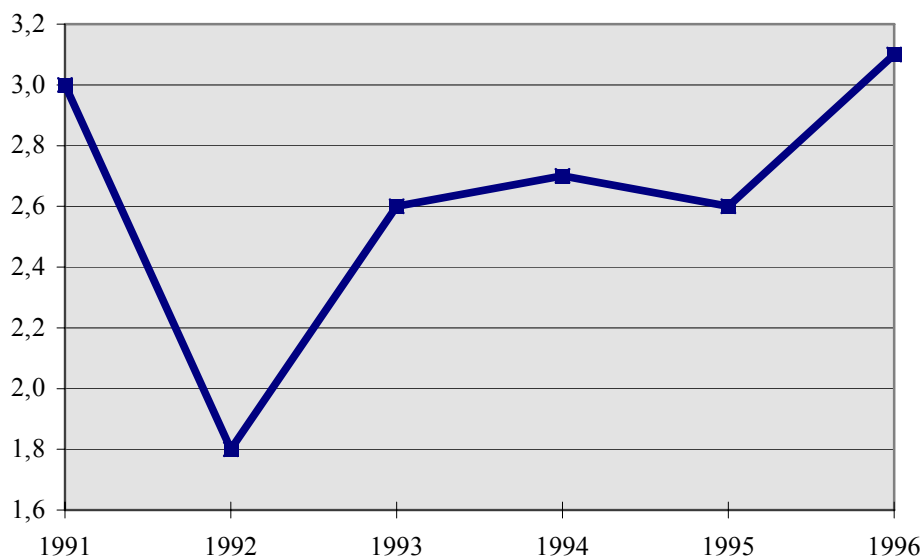
Όμως οι μεγαλύτεροι μέσοι όροι απασχόλησης ανά υποστατικό παρουσιάζονται σε άλλους τομείς και συγκεκριμένα στους:

- Ηλεκτρισμό, φυσικό αέριο και νερό
- Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί
- Ορυχεία και λατομεία

2.5. Ανεργία

Η ανεργία αυξήθηκε σημαντικά μέσα στο 1996 (+19,8%) και έφτασε στο 3,1% του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού. Η εξέλιξη της ανεργίας ως ποσοστό στον Οικονομικά Ενεργό Πληθυσμό παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 7 για τα χρόνια από το 1991 μέχρι το 1996. Τα αναλυτικά στοιχεία φαίνονται στον Πίνακα 2.5 στο Παράρτημα 2.

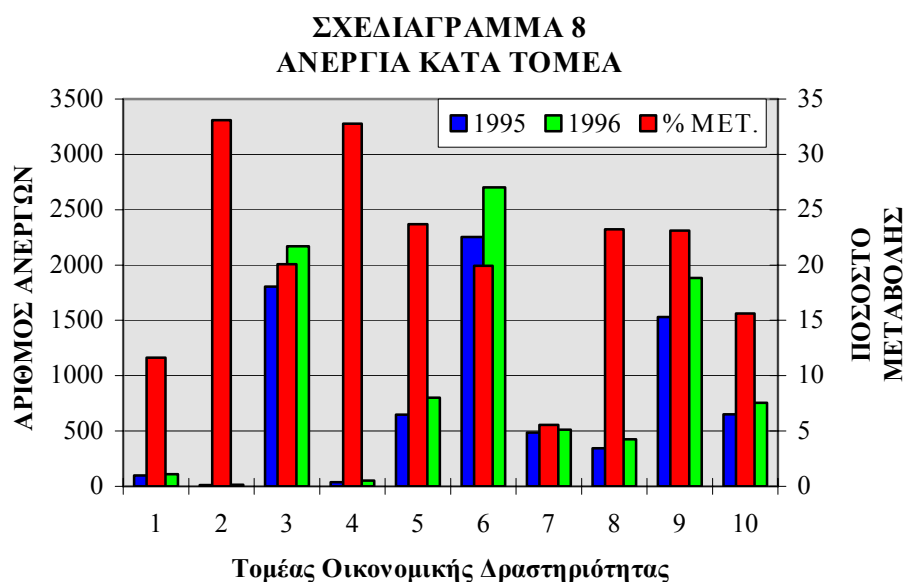
**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7
ΑΝΕΡΓΙΑ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ
ΕΝΕΡΓΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ**

Πηγή : Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών.

Στο Σχεδιάγραμμα 8 παρουσιάζεται η μεταβολή της ανεργίας κατά τομέα για το 1996 σε σύγκριση με το 1995. Τα στοιχεία φανερώνουν ότι οι μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις παρουσιάστηκαν στους τομείς⁴:

- Εστιατόρια και ξενοδοχεία (+30%)
- Κατασκευές (+24%)
- Τράπεζες, ασφάλειες και εμπορικές υπηρεσίες (+23%)
- Κοινωνικές και προσωπικές υπηρεσίες (+23%)
- Μεταποίηση (+20%)

- 1: Γεωργία και κτηνοτροφία
- 2: Μεταλλεία και λατομεία
- 3: Μεταποίηση
- 4: Ηλεκτρισμός και υδατοπρομήθεια
- 5: Κατασκευές
- 6: Εμπόριο, ξενοδοχεία και εστιατόρια
- 7: Μεταφορές και επικοινωνίες

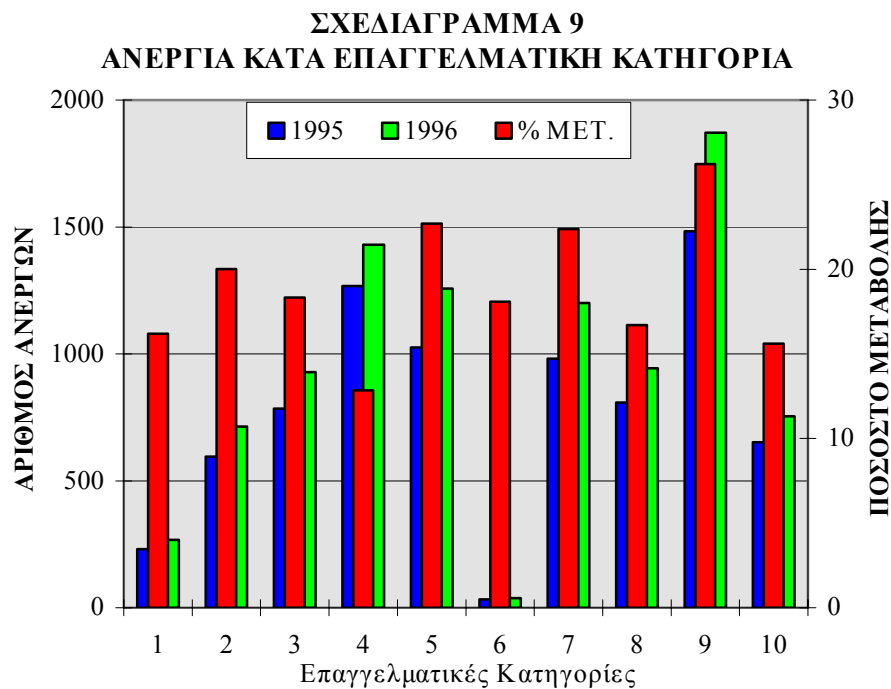
⁴ Σημειώνεται ότι η καταγραφή και ανάλυση των στοιχείων της ανεργίας εξακολουθεί να γίνεται με τη χρήση του προηγούμενου συστήματος ταξινόμησης οικονομικών δραστηριοτήτων (ISIC 1968).

- 8: Τράπεζες, ασφάλειες και εμπορικές υπηρεσίες
- 9: Κυβέρνηση, προσωπικές και κοινωνικές υπηρεσίες
- 10: Νεοεισερχόμενοι

Πηγή : Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών

Στο Σχεδιάγραμμα 9 παρουσιάζεται η ανεργία κατά επαγγελματική κατηγορία. Από την ανάλυση αυτή εντοπίζεται ότι οι μεγαλύτερες αυξήσεις σημειώνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης (+26%)
- Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (+23%)
- Τεχνίτες (+22%)
- Πτυχιούχοι (+20%)

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές

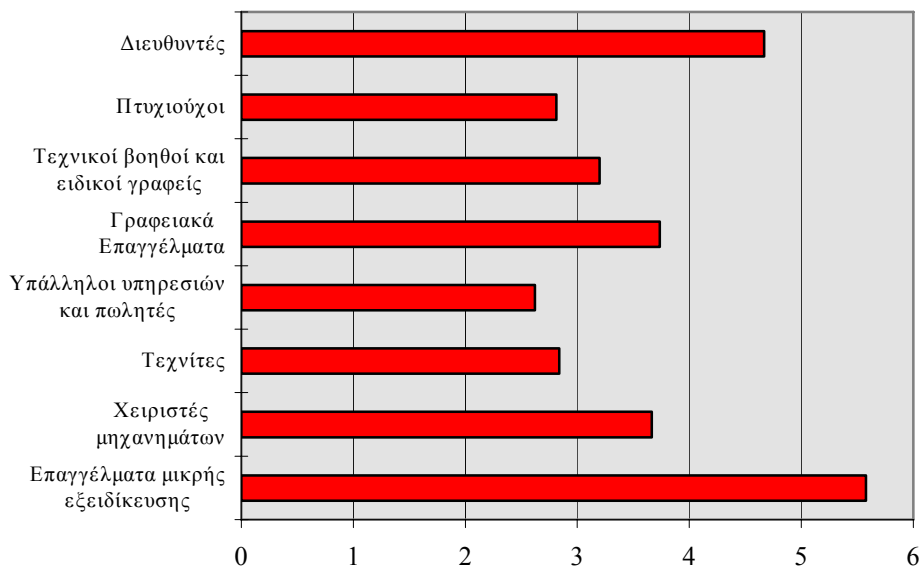
- 6: Γεωργοί
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης
- 10: Νεοεισερχόμενοι

Πηγή : Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών

Σημαντικός δείκτης του συγκριτικού μεγέθους της ανεργίας είναι το ποσοστό των ανέργων πάνω στην απασχόληση της κάθε επαγγελματικής κατηγορίας. Έτσι, υπολογίζεται το ποσοστό αυτό με χρησιμοποίηση της προβλεπόμενης, από τη μελέτη, απασχόλησης για το 1996. Τα ποσοστά αυτά για όλες τις επαγγελματικές κατηγορίες παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 10. Από τα στοιχεία αυτά εντοπίζεται ότι οι κατηγορίες με τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας πάνω στην απασχόληση είναι:

- Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης (5,6%)
- Διευθυντές (4,7%)
- Γραφειακά επαγγέλματα (3,7%)
- Χειριστές μηχανημάτων, εργαλείων και συναρμολογητές (3,7%)

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟ 1996

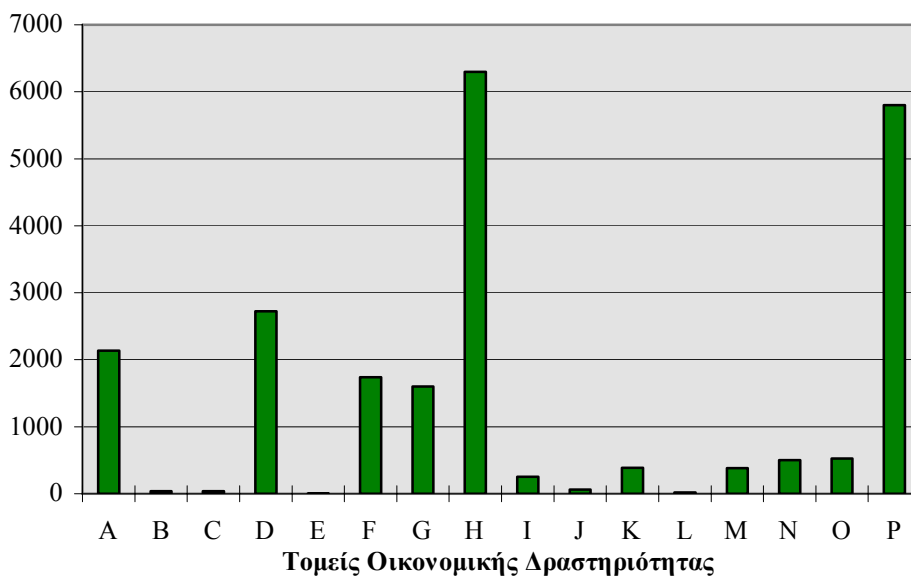

Πηγή : Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών.

2.6. Ξένο εργατικό δυναμικό

Τα τελευταία διαθέσιμα επίσημα στοιχεία για τους ξένους εργάτες αφορούν το τέλος του 1995. Συγκεκριμένα, οι ξένοι εργάτες που απασχολούνταν στην Κύπρο στις 31/12/1995 ανέρχονταν στις 22.500 άτομα. Ο αριθμός αυτός έχει αυξηθεί κατά 32% σε σύγκριση με το 1994.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 11
ΑΡΙΘΜΟΣ ΞΕΝΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΣΤΙΣ
31/12/1995

- A: Γεωργία, Κτηνοτροφία, Θήρα και Δασοκομία
- B: Αλιεία και Ιχθυοτροφεία
- C: Ορυχεία και Λατομεία
- D: Μεταποιητικές Βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, Φυσικό αέριο και Νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο. Επιδιόρθωση Αυτοκινήτων και Ειδών Προσωπικής ή Οικιακής Χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και Εστιατόρια
- I: Μεταφορές, Αποθήκευση & Επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί
- K: Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας και Επιχειρηματικές Δραστηριότητες
- L: Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και Κοινωνική Μέριμνα
- O: Άλλες Δραστηριότητες Παροχής Υπηρεσιών
- P: Ιδιωτικά Νοικοκυριά

Πηγή: Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών

Από τα στοιχεία αυτά, που παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 11, εντοπίζεται ότι οι τομείς όπου απασχολούνται οι περισσότεροι ξένοι εργάτες είναι οι ακόλουθοι:

- Ξενοδοχεία και εστιατόρια (28,0% του συνόλου)
- Ιδιωτικά νοικοκυριά (25,8%)
- Μεταποιητικές βιομηχανίες (12,1%)
- Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα και δασοκομία (9,5%)
- Κατασκευές (7,7%)

Επισημαίνεται ότι οι ξένοι εργάτες υπολογίζονται στα επίσημα στοιχεία που δίνονται για την απασχόληση στους διάφορους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

Οι νόμιμοι ξένοι εργάτες ικανοποιούν μέρος της ζήτησης εργατικού δυναμικού στα επαγγέλματα που απασχολούνται. Σε περίπτωση που τροποποιηθεί η απόφαση για απασχόληση ξένου εργατικού δυναμικού και μειωθεί δραστικά ο αριθμός τους, τότε θα παρουσιαστεί ανάγκη για συμπλήρωση των θέσεων αυτών. Συνέπεια θα είναι η αύξηση της ζήτησης για αντικατάσταση προσωπικού.

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων της μελέτης του Ισοζυγίου Εργατικού Δυναμικού για το 1997 παρουσιάζεται στο κεφάλαιο αυτό. Αυτή επικεντρώνεται στην εξέταση των σημαντικότερων παραγόντων οι οποίοι επηρεάζουν και διαμορφώνουν:

- την πρόσθετη προσφορά εργατικού δυναμικού
- την πρόσθετη ζήτηση
- το ισοζύγιο εργατικού δυναμικού

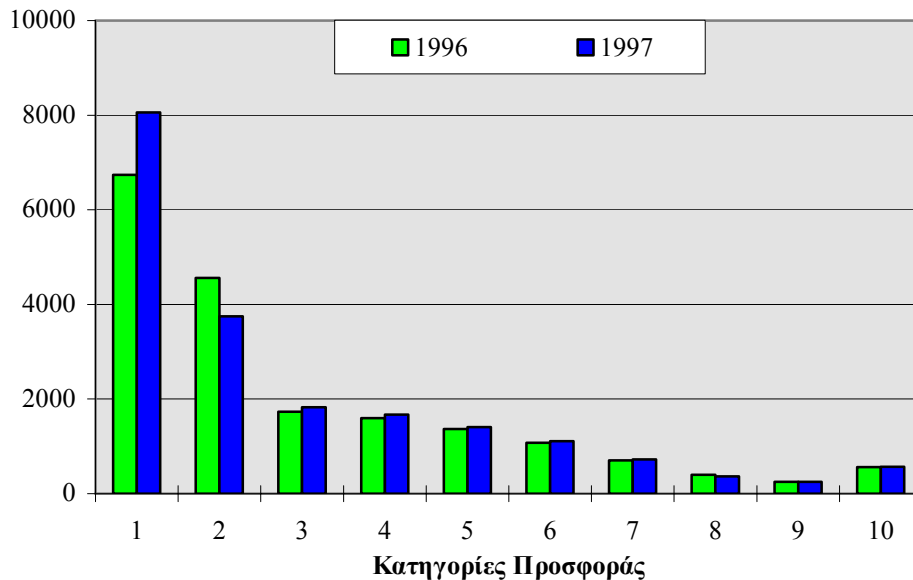
3.1. Ανάλυση πρόσθετης προσφοράς

Τα αποτελέσματα της μελέτης δείχνουν ότι η συνολική πρόσθετη προσφορά για το 1997 θα ανέλθει γύρω στα 19.730 άτομα, δηλαδή παρουσιάζει μικρή αύξηση κατά 3,9% σε σύγκριση με το 1996. Οι αυξομειώσεις κατά κατηγορία προσφοράς παρουσιάζονται στα Σχεδιάγραμμα 12 και 13 ενώ η ποσοστιαία κατανομή για το 1997 φαίνεται στο Σχεδιάγραμμα 14. Τα αναλυτικά στοιχεία εμφανίζονται στον Πίνακα 3.1 στο Παράρτημα 3. Από τα στοιχεία αυτά φαίνεται ότι:

- Η προσφορά από τους *ανέργους κατά το τέλος του χρόνου έχει αυξηθεί κατά 20%* και παραμένει η σημαντικότερη κατηγορία αφού καλύπτει το 41% της συνολικής προσφοράς.
- Η δεύτερη σημαντικότερη κατηγορία προσφοράς είναι η *διακίνηση εργατικού δυναμικού από μια ειδικότητα σε άλλη⁵ παρόλο που έχει μειωθεί κατά 18%* σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο. Η μείωση οφείλεται στη χρησιμοποίηση νέων στοιχείων που προέκυψαν από την Απογραφή Επιχειρήσεων του 1995, αλλά και στη σταδιακή μείωση της απασχόλησης σε βιομηχανίες που παραδοσιακά παρουσιάζουν ψηλά ποσοστά διακίνησης (γ.π. ένδυση, υπόδηση και δερμάτινα είδη).

⁵ Η σημασία της επιβεβαιώνεται από μελέτες τόσο της Αρχής Βιομηχανικής Κατάρτισης όσο και του Τμήματος Στατιστικής και Ερευνών.

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 12
ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΓΙΑ ΤΟ 1997 ΚΑΙ ΤΟ 1996**

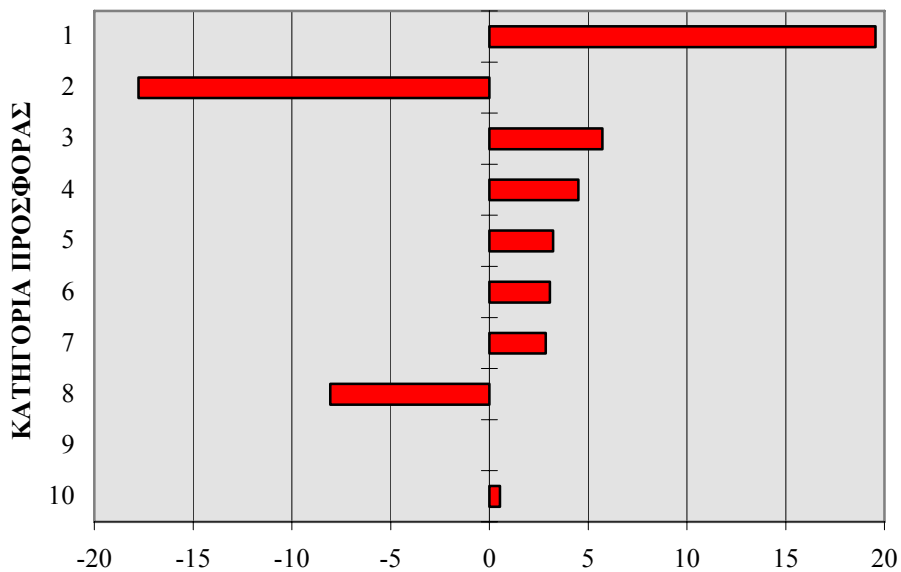
- 1: Άνεργοι Δεκεμβρίου 1996
- 2: Άτομα που διακινούνται από ειδικότητα σε ειδικότητα
- 3: Άτομα που θα διακόψουν τη φοίτηση τους από σχολές Μέσης Παιδείας
- 4: Απόφοιτοι σχολών Μέσης Παιδείας (δημόσιες και ιδιωτικές)
- 5: Απόφοιτοι σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο
- 6: Απόφοιτοι Ανωτέρων και Ανωτάτων σχολών του εξωτερικού
- 7: Απόφοιτοι δημοσίων τεχνικών και επαγγελματικών σχολών
- 8: Απόφοιτοι Πανεπιστημίου Κύπρου
- 9: Επαναπατριζόμενοι
- 10: Άλλοι

- Η προσφορά από τα άτομα που θα διακόψουν τη φοίτηση τους από σχολές Μέσης Παιδείας θα αυξηθεί κατά 5,7% και αναμένεται να φτάσει στα 1.830 άτομα ή στο 9% του συνόλου. Τα άτομα αυτά συνήθως, δεν αποκτούν οποιεσδήποτε επιπρόσθετες γνώσεις ή ικανότητες και γι'αυτό ταξινομούνται ως ανειδίκευτοι όταν εισέρχονται για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας.
- Στα ίδια περίπου επίπεδα με τον προηγούμενο χρόνο παραμένουν οι απόφοιτοι δημοσίων και ιδιωτικών σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο (7,1% του συνόλου). Όμως, μόνο το 27% των αποφοίτων αυτών (383 άτομα) ανήκουν στις

επαγγελματικές κατηγορίες των διευθυντών και πτυχιούχων ενώ το 37% (522 άτομα) κατανέμονται στις επαγγελματικές κατηγορίες των γραφέων και υπαλλήλων υπηρεσιών.

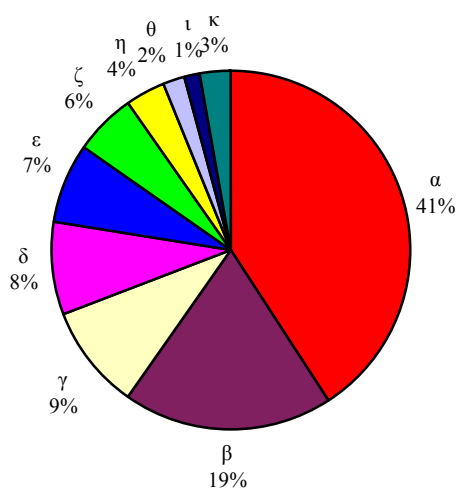
- Στην περίπτωση των αποφοίτων Ανωτέρων και Ανωτάτων σχολών εξωτερικού υπάρχει η αντίθετη εικόνα. Η μεγάλη πλειοψηφία (80%) ανήκουν στους διευθυντές και πτυχιούχους. Με τη σύγκριση αυτή αποδεικνύεται η διαφορά στο επίπεδο προσόντων ανάμεσα στους αποφοίτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο και στο εξωτερικό. Η προσφορά από τους αποφοίτους σχολών του εξωτερικού αναμένεται να αυξηθεί κατά 3,1%.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 13
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ
ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

- 1: Άνεργοι Δεκεμβρίου 1996
- 2: Άτομα που διακινούνται από ειδικότητα σε ειδικότητα
- 3: Άτομα που θα διακόψουν τη φοίτηση τους από σχολές Μέσης Παιδείας
- 4: Απόφοιτοι σχολών Μέσης Παιδείας (δημόσιες και ιδιωτικές)
- 5: Απόφοιτοι σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο
- 6: Απόφοιτοι Ανωτέρων και Ανωτάτων σχολών του εξωτερικού
- 7: Απόφοιτοι δημοσίων τεχνικών και επαγγελματικών σχολών
- 8: Απόφοιτοι Πανεπιστημίου Κύπρου
- 9: Επαναπατριζόμενοι
- 10: Άλλοι

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 14
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΟ 1997**

- α: Άνεργοι Δεκεμβρίου 1996
- β: Άτομα που διακινούνται από ειδικότητα σε ειδικότητα
- γ: Άτομα που θα διακόψουν τη φοίτηση τους από σχολές Μέσης Παιδείας
- δ: Απόφοιτοι σχολών Μέσης Παιδείας (δημόσιες και ιδιωτικές)
- ε: Απόφοιτοι σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο
- ζ: Απόφοιτοι Ανωτέρων και Ανωτάτων σχολών του εξωτερικού
- η: Απόφοιτοι δημοσίων τεχνικών και επαγγελματικών σχολών
- θ: Απόφοιτοι Πανεπιστημίου Κύπρου
- ι: Επαναπατριζόμενοι
- κ: Άλλοι

Στο Σχεδιάγραμμα 15 φαίνεται η κατανομή της προσφοράς στην κάθε επαγγελματική κατηγορία ανάλογα με το είδος της προσφοράς. Τα αναλυτικά στοιχεία παρουσιάζονται στον Πίνακα 3.2 στο Παράρτημα 3. Από τα στοιχεία αυτά διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

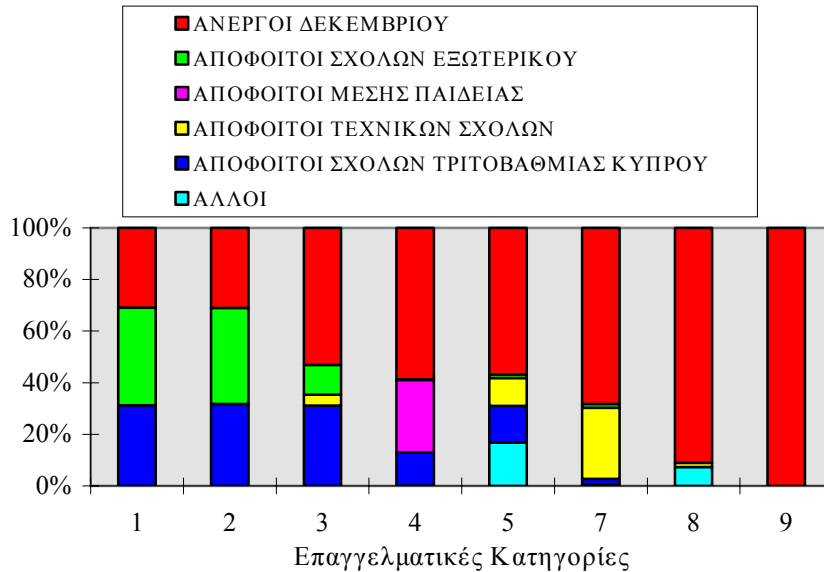
- Στην επαγγελματική κατηγορία των διευθυντών παρουσιάζεται αύξηση στη σημασία των αποφοίτων Ανωτέρων και Ανωτάτων σχολών στο εξωτερικό (από 31% το 1996 σε 38% το 1997). Οι απόφοιτοι σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο αποτελούν το 31% της συνολικής προσφοράς. Η τρίτη κατηγορία της προσφοράς αποτελείται από τους ανέργους του

1996 (31%) που στην ουσία είναι οι απόφοιτοι σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του χρόνου εκείνου.

- *Παρόμοια προέλευση της προσφοράς ισχύει και στην περίπτωση των πτυχιούχων. Οι απόφοιτοι σχολών εξωτερικού ανέρχονται στο 37% σε σύγκριση με 40% το 1996. Αυτό οφείλεται στην αύξηση της ανεργίας που τώρα αντιστοιχεί στο 31% της συνολικής προσφοράς. Το υπόλοιπο 32% προέρχεται από τους αποφοίτους σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο.*
- *Στους τεχνικούς βοηθούς και ειδικούς γραφείς η ανεργία είναι πολύ σημαντική κατηγορία αφού αντιστοιχεί στο 53% της συνολικής προσφοράς. Η δεύτερη κατηγορία είναι οι απόφοιτοι σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο (31%) ενώ οι απόφοιτοι Ανωτέρων και Ανωτάτων σχολών του εξωτερικού ανέρχονται στο 12% της συνολικής προσφοράς.*
- *Η ανεργία αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος της προσφοράς (59%) στα γραφειακά επαγγέλματα ενώ η προσφορά από τους αποφοίτους Μέσης Παιδείας, οι οποίοι ταυτόχρονα με τη συμπλήρωση των σπουδών τους αποκτούν προσόντα λογιστικής ή/και δακτυλογραφίας, ανέρχεται στο 28%. Οι απόφοιτοι από διάφορες τοπικές σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης αντιστοιχούν στο 13% της προσφοράς. Αυτό φανερώνει το μεγάλο ενδιαφέρον σημαντικού αριθμού αποφοίτων Μέσης Παιδείας (με ή χωρίς μεταλυκειακή εκπαίδευση) για απασχόληση σε γραφειακά επαγγέλματα.*
- *Στους υπαλλήλους υπηρεσιών και πωλητές οι κυριότερες κατηγορίες προσφοράς είναι οι άνεργοι του προηγούμενου χρόνου (57%), οι σπουδαστές σε ειδικότητες του τουριστικού τομέα (οι οποίοι θα κάνουν μέρος της πρακτικής κατάρτισης τους μέσα στο 1997) (17%), οι απόφοιτοι σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο (14%) και οι απόφοιτοι τεχνικών σχολών (11%).*
- *Στους τεχνίτες και παρόμοιους εργάτες η μεγαλύτερη κατηγορία προσφοράς είναι οι άνεργοι κατά το τέλος του 1995 (68%) ενώ επίσης σημαντική κατηγορία είναι οι απόφοιτοι τεχνικών σχολών (27%).*
- *Τέλος, στις δύο τελευταίες επαγγελματικές κατηγορίες, δηλαδή στους χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές και στα επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης, σχεδόν η μοναδική*

πηγή προσφοράς είναι η ανεργία η οποία καλύπτει το 91% και το 100% αντίστοιχα της συνολικής προσφοράς σε κάθε κατηγορία.

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 15
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΣΕ ΚΑΘΕ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ**

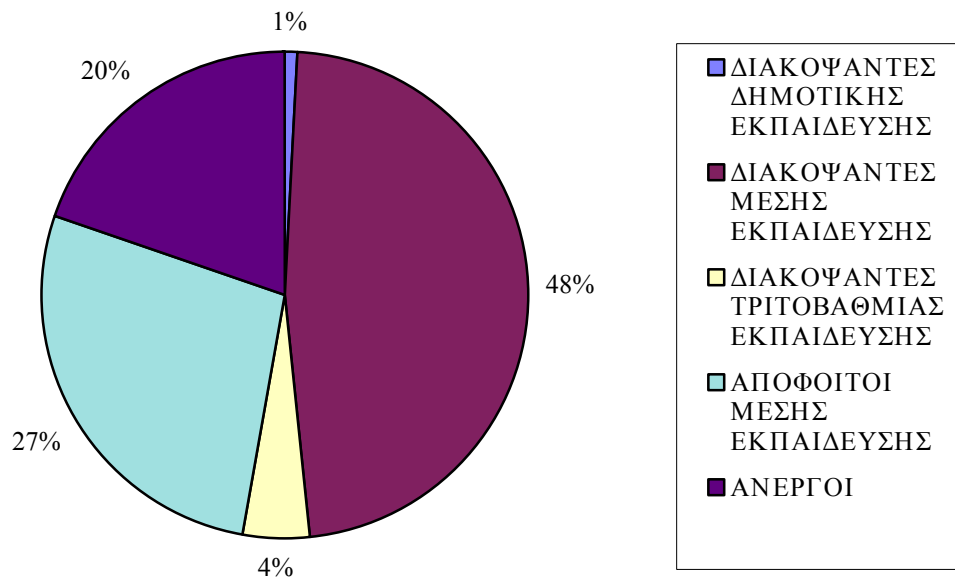
- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Ανειδίκευτο νεοεισερχόμενο εργατικό δυναμικό

Η προσφορά από το ανειδίκευτο νεοεισερχόμενο εργατικό δυναμικό αναμένεται να ανέλθει στα 3.850 άτομα. Σε σύγκριση με το 1996 παρουσιάζει αύξηση κατά 7,7% η οποία οφείλεται σε αύξηση του αριθμού των ατόμων που διακόπτουν τη φοίτηση τους στις διάφορες βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος και του αριθμού των ανέργων. Τα άτομα αυτά είναι σημαντικά επειδή είναι δυνατό να ικανοποιήσουν ελλείψεις εργατικού δυναμικού, ιδιαίτερα στις ειδικότητες όπου η διάρκεια της κατάρτισης είναι σχετικά μικρή. Φυσικά, βασική προϋπόθεση γι' αυτό είναι τα άτομα να επιδείξουν το ανάλογο

ενδιαφέρον για απασχόληση σε επαγγέλματα που εμφανίζουν ελλείψεις. Η κατανομή τους στις διάφορες κατηγορίες παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 16.

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 16
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΥ
ΝΕΟΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ**

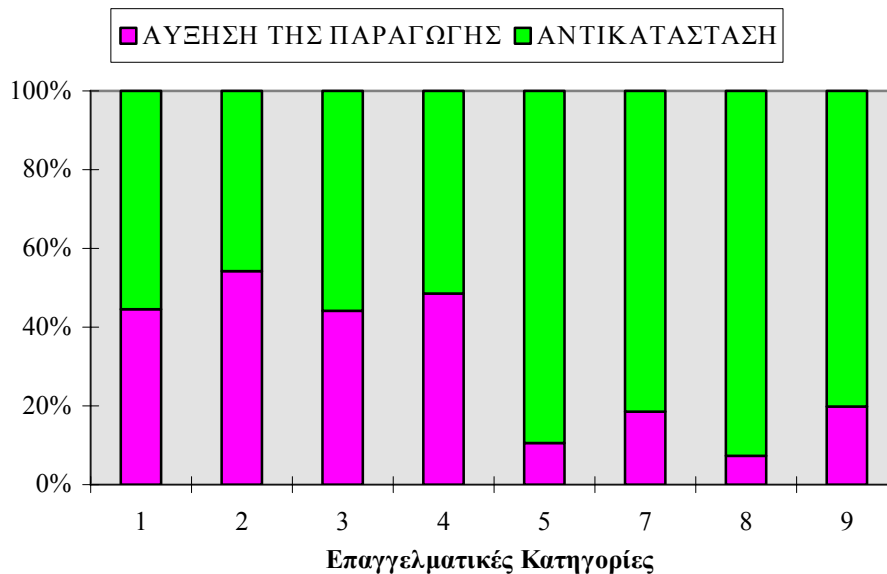
3.2. Ανάλυση πρόσθετης ζήτησης

Η συνολική πρόσθετη ζήτηση για το 1997 αναμένεται να ανέλθει στα 11.560 άτομα. Κατανέμεται στη ζήτηση που οφείλεται σε επέκταση των δραστηριοτήτων (25% της συνολικής) και στη ζήτηση για αντικατάσταση προσωπικού (75% της συνολικής). Με βάση προκαταρκτικά στοιχεία για την απασχόληση μέσα στο 1996, αναμένεται ότι η συνολική ζήτηση για το 1997 θα παραμείνει περίπου στα ίδια επίπεδα με το 1996.

Η διακίνηση απασχολουμένων μεταξύ ειδικοτήτων περιλαμβάνεται στη ζήτηση για αντικατάσταση και καλύπτει το 43% της ζήτησης αυτής. Αυτό φανερώνει τη σημασία που έχει η αλλαγή επαγγέλματος στη διαμόρφωση της συνολικής ζήτησης για την κάθε ειδικότητα.

Σημαντικές διαφορές παρουσιάζονται στην κατανομή της ζήτησης κατά επαγγελματική κατηγορία. Η κατανομή της ζήτησης στην κάθε επαγγελματική κατηγορία παρουσιάζεται παραστατικά στο Σχεδιάγραμμα 17 ενώ τα αναλυτικά στοιχεία φαίνονται στον Πίνακα 3.3 στο Παράρτημα 3.

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 17
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΘΕ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ**

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Στις πιο κάτω κατηγορίες το μεγαλύτερο μέρος της συνολικής ζήτησης αποτελεί η ζήτηση για αντικατάσταση:

- Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (89%)
- Τεχνικά⁶ επαγγέλματα (85%)

⁶ Τα τεχνικά επαγγέλματα αποτελούν οι επαγγελματικές κατηγορίες των Τεχνιτών και παρόμοιων εργατών και των Χειριστών μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητών με τη διαφορά ότι το επίπεδο ειδίκευσης είναι ψηλότερο στην περίπτωση των τεχνιτών.

- Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης (80%)

Αυτό είναι συνέπεια της αναμενόμενης μικρής ανάπτυξης των βασικών τομέων όπου εντοπίζονται τα πιο πάνω επαγγέλματα και του γεγονότος ότι σημαντικός αριθμός ατόμων στα τεχνικά και ξενοδοχειακά επαγγέλματα και στα επαγγέλματα των πωλητών έχουν την τάση να αλλάζουν επάγγελμα ή ακόμη να εγκαταλείπουν την αγορά εργασίας.

Στις υπόλοιπες επαγγελματικές κατηγορίες η ζήτηση για αντικατάσταση υπερτερεί μόνο λίγο της ζήτησης για αύξηση της παραγωγής με μοναδική εξαίρεση τους πτυχιούχους.

Διαφορές εντοπίζονται επίσης ανάμεσα σε ειδικότητες στις διάφορες επαγγελματικές κατηγορίες. Οι παράγοντες που επηρεάζουν αυτές τις διαφορές είναι:

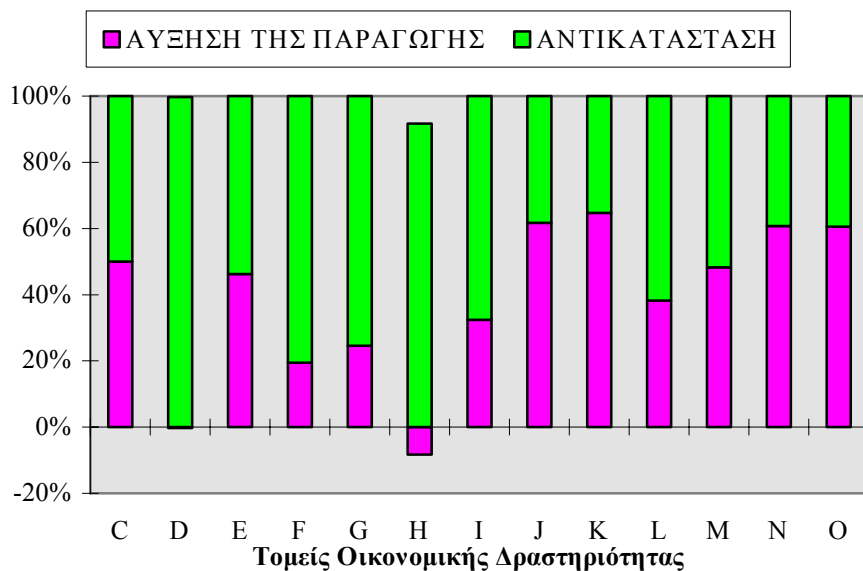
- η διαφορετική φύση της εργασίας
- τα χαρακτηριστικά των απασχολουμένων
- οι όροι και συνθήκες εργασίας.

Στο Σχεδιάγραμμα 18 παρουσιάζεται η ζήτηση κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Διαπιστώνεται ότι στους περισσότερους τομείς η ζήτηση για αντικατάσταση είναι η σημαντικότερη από τις δύο κατηγορίες της ζήτησης. *Εξαιρέσεις αποτελούν οι ακόλουθοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας, οι οποίοι εξακολουθούν να επιδεικνύουν σημαντική επέκταση στις δραστηριότητες τους ενώ ταυτόχρονα δεν παρουσιάζουν σημαντικές αποχωρήσεις προσωπικού:*

- Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί
- Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας και Επιχειρηματικές Δραστηριότητες
- Υγεία και Κοινωνική Μέριμνα
- Άλλες Δραστηριότητες Παροχής Υπηρεσιών

Τέλος, επισημαίνεται η μείωση στην απασχόληση στα Ξενοδοχεία και Εστιατόρια εξαιτίας του αναμενόμενου περιορισμού στις δραστηριότητες στον Τουρισμό.

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 18
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΘΕ ΤΟΜΕΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ**

- C: Ορυχεία και Λατομεία
- D: Μεταποιητικές Βιομηχανίες
- E: Ηλεκτρισμός, Φυσικό αέριο και Νερό
- F: Κατασκευές
- G: Εμπόριο, Επιδιόρθωση Αυτοκινήτων και Ειδών Προσωπικής ή Οικιακής Χρήσης
- H: Ξενοδοχεία και Εστιατόρια
- I: Μεταφορές, Αποθήκευση & Επικοινωνίες
- J: Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί
- K: Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας και Επιχειρηματικές Δραστηριότητες
- L: Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα
- M: Εκπαίδευση
- N: Υγεία και Κοινωνική Μέριμνα
- O: Άλλες Δραστηριότητες Παροχής Υπηρεσιών

Τα μεγαλύτερα ποσοστά αντικατάστασης εμφανίζονται στις Μεταποιητικές βιομηχανίες και ειδικότερα στις:

- Βιομηχανία μεταλλικών ειδών
- Κλωστοϋφαντουργία
- Ένδυση
- Βιομηχανία δέρματος και δερματίνων ειδών

- Εκδόσεις και Εκτυπώσεις

Ψηλά ποσοστά αντικατάστασης παρουσιάζονται επίσης στους τομείς:

- Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο
- Ξενοδοχεία και Εστιατόρια
- Κατασκευές
- Ασφάλειες

3.3. Ανάλυση Ισοζυγίου Εργατικού Δυναμικού

Τα αποτελέσματα της μελέτης για το 1997 φανερώνουν ότι η συνολική πρόσθετη προσφορά θα ανέλθει γύρω στα 19.730 άτομα ενώ η συνολική πρόσθετη ζήτηση θα παραμείνει γύρω στα 11.560 άτομα. Η απλή αριθμητική σύγκριση των δύο αυτών στοιχείων δίνει θετική διαφορά 8.170 ατόμων.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ

Το Ισοζύγιο Εργατικού Δυναμικού ορίζεται ως η διαφορά ανάμεσα στην πρόσθετη προσφορά και πρόσθετη ζήτηση σε εργατικό δυναμικό. Αν η διαφορά είναι θετική τότε αναμένεται να παρουσιαστούν πλεονάσματα ενώ στην αντίθετη περίπτωση αναμένονται ελλείψεις.

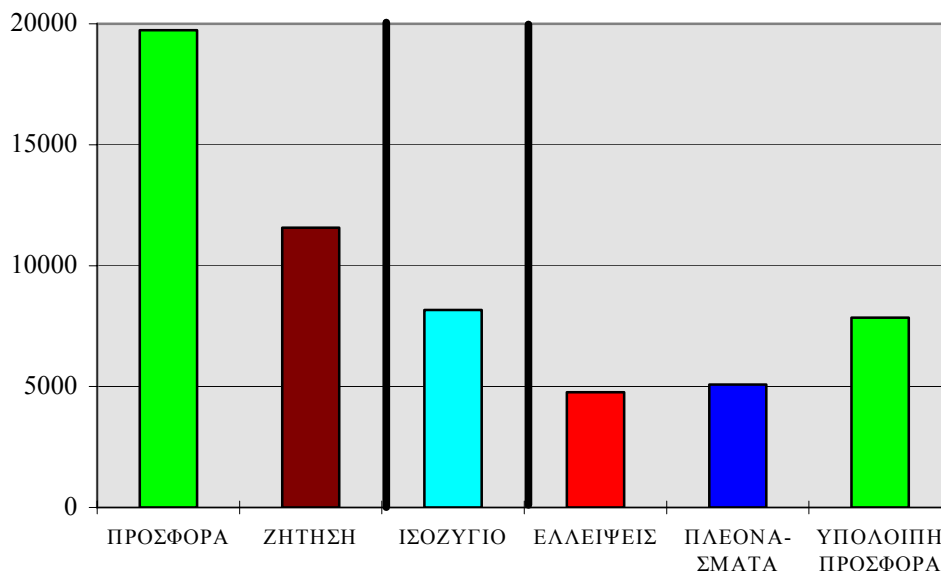
Ο αριθμός αυτός θα αντιστοιχούσε με τον ελάχιστο αριθμό πραγματικής ανεργίας για το 1997 νοουμένου ότι δε θα παρουσιάζονταν ανισοσκελίες στην αγορά εργασίας. Στην πραγματικότητα όμως, αυτό δεν είναι δυνατό να συμβεί διότι οι ελλείψεις σε ορισμένες ειδικότητες είναι αδύνατο να ικανοποιηθούν από τα πλεονάσματα ή από τα ανειδίκευτα άτομα, ακόμη και αν ληφθούν κατάλληλα μέτρα όπως η στροφή των ατόμων στις ειδικότητες που έχουν ελλείψεις και η κατάλληλη κατάρτιση τους.

Συγκεκριμένα, αναμένεται ότι μέσα στο 1997 θα παρουσιαστούν ανισοσκελίες εργατικού δυναμικού σε αρκετές ειδικότητες. Έτσι προβλέπονται ελλείψεις γύρω στα 4.770 άτομα ενώ τα πλεονάσματα και η υπόλοιπη προσφορά που δεν κατανέμεται σε ειδικότητες αναμένεται να ανέλθουν στα 5.090 και 7.850 άτομα αντίστοιχα.

Σημειώνεται ότι αρκετές από τις ελλείψεις, οι οποίες αφορούν επαγγέλματα στα οποία δεν απαιτούνται ψηλά επίπεδα ειδίκευσης, είναι δυνατό να ικανοποιηθούν με την πρόσληψη ανειδίκευτου εργατικού δυναμικού. Βασική

προϋπόθεση είναι να ενδιαφερθεί το ντόπιο ανειδίκευτο προσωπικό να εργαστεί στα επαγγέλματα αυτά. Αυτό όμως δε συμβαίνει τα τελευταία χρόνια με αποτέλεσμα να παρατηρούνται ελλείψεις και σε αυτά τα επαγγέλματα. Μετά από εξέταση των υπολοίπων επαγγελμάτων είναι δυνατό να προσδιοριστεί ο ελάχιστος συνολικός αριθμός ελλείψεων για το 1997 ο οποίος αναμένεται να κυμανθεί γύρω στα 1.700 άτομα. Η συνοπτική προβλεπόμενη εικόνα του Ισοζυγίου Εργατικού Δυναμικού για το 1997 παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 19 ενώ τα αναλυτικά στοιχεία δίνονται στον Πίνακα 3.4 στο Παράρτημα 3.

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 19
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΕΙΚΟΝΑ
ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 1997**

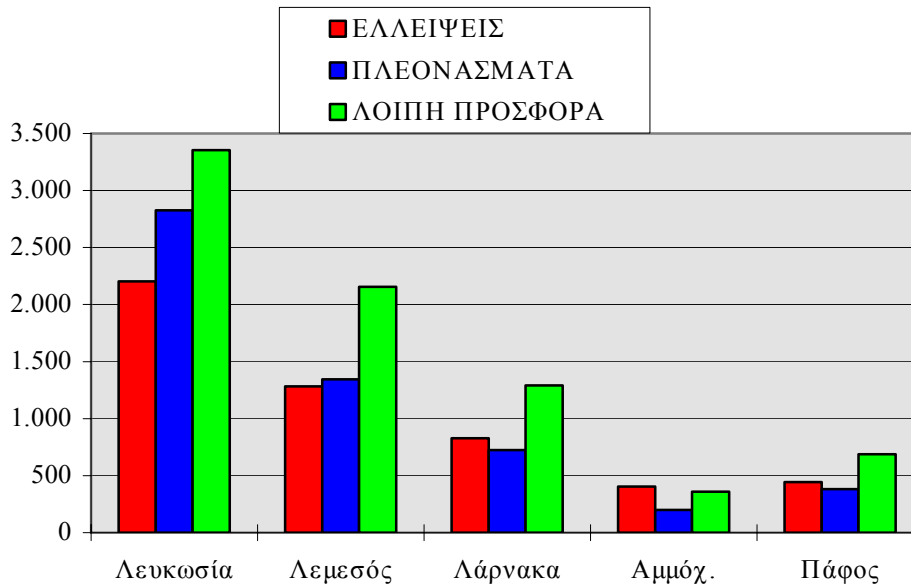
3.3.1. Ανάλυση Ισοζυγίου Εργατικού Δυναμικού κατά επαρχία

Στο Σχεδιάγραμμα 20 παρουσιάζονται τόσο τα πλεονάσματα και η προσφορά που δεν κατανέμεται σε ειδικότητες όσο και οι ελλείψεις κατά επαρχία. Τα αναλυτικά στοιχεία φαίνονται στον Πίνακα 3.5 στο Παράρτημα 3.

Το άρθροισμα των πλεονασμάτων και της υπόλοιπης προσφοράς είναι μεγαλύτερο από τις ελλείψεις σε όλες ανεξαιρέτα τις επαρχίες. Όμως επισημαίνεται, ότι μόνο μέρος των ελλείψεων αναμένεται να ικανοποιηθεί από

τα πλεονάσματα και την υπόλοιπη προσφορά και γι' αυτό προβλέπεται ότι θα παρουσιαστούν κάποιες ελλείψεις σε όλες τις επαρχίες.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 20
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΚΑΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑ

3.3.2 *Ανάλυση Ισοζυγίου Εργατικού Δυναμικού κατά επαγγελματική κατηγορία*

Τα αποτελέσματα για το 1997 στις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 21 ενώ τα αναλυτικά στοιχεία φαίνονται στον Πίνακα 3.6 στο Παράρτημα 3.

Τα πλεονάσματα είναι μεγαλύτερα από τις ελλείψεις στους:

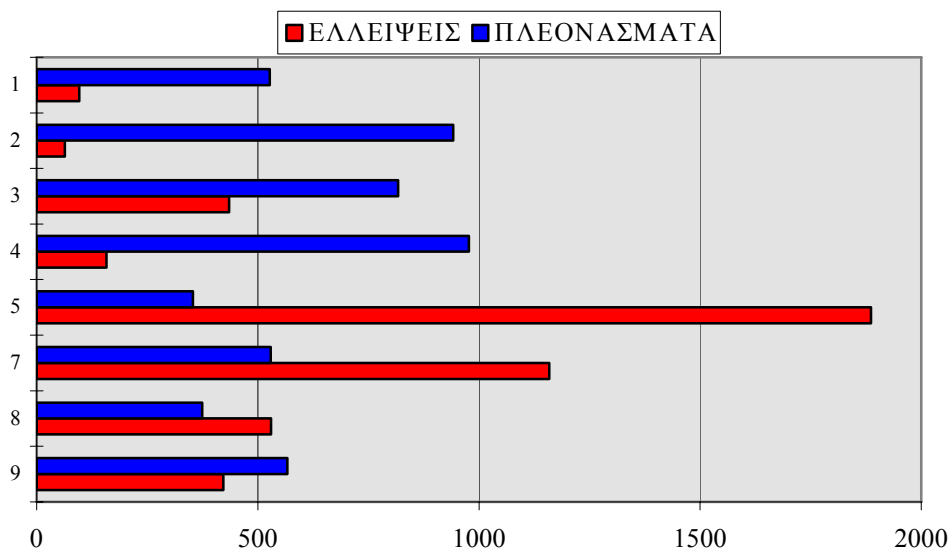
- Διευθυντές
- Πτυχιούχους
- Τεχνικούς βοηθούς και ειδικούς γραφείς
- Γραφείς, δακτυλογράφους και ταμίες
- Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Οι ελλείψεις είναι μεγαλύτερες από τα πλεονάσματα στους:

- Υπαλλήλους υπηρεσιών και Πωλητές
- Τεχνίτες
- Χειριστές μηχανημάτων, εργαλείων και συναρμολογητές

Προσφορά 7.850 ατόμων δεν είναι δυνατό να κατανεμηθεί σε συγκεκριμένα επαγγέλματα. Τα άτομα αυτά θα μπορούσαν, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, να ικανοποιήσουν μέρος από τις ελλείψεις. Με βάση τις τάσεις των προηγούμενων χρόνων φαίνεται ότι τα άτομα αυτά ανταποκρίνονται στη ζήτηση από τα γραφειακά επαγγέλματα, σε κάποιο βαθμό από τα επαγγέλματα των πωλητών και, σε μικρό μέρος, από τα επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης. Έτσι, στις υπόλοιπες κατηγορίες και ιδιαίτερα στα τεχνικά και τουριστικά επαγγέλματα αναμένεται να παρουσιαστούν ελλείψεις εργατικού δυναμικού.

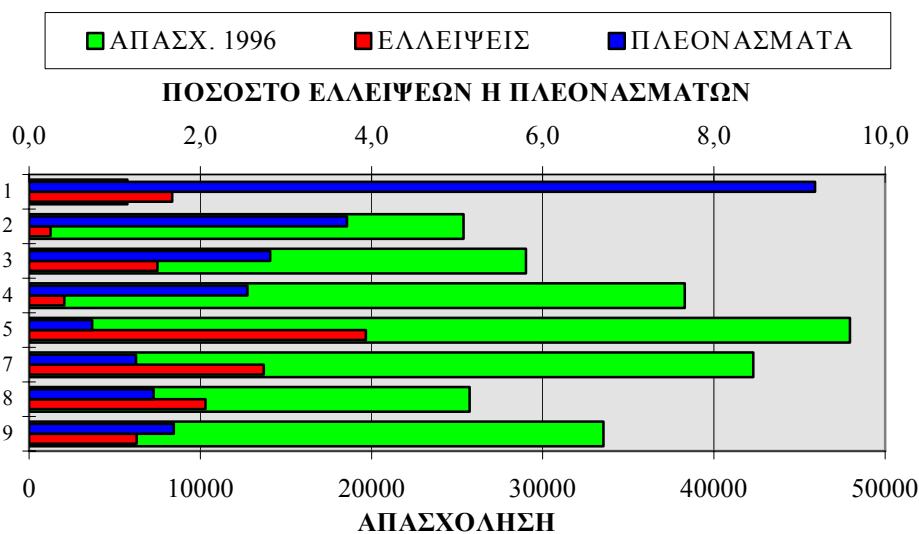
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 21
ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Πρόσθετα, από τη σύγκριση της απασχόλησης με το Ισοζύγιο Εργατικού Δυναμικού φανερώνεται η σημασία των ελλείψεων ή πλεονασμάτων κατά ειδικότητα. Η σύγκριση αυτή (ποσοστό των ελλείψεων και πλεονασμάτων στην απασχόληση) κατά επαγγελματική κατηγορία παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 22. Τα αναλυτικά στοιχεία φαίνονται στον Πίνακα 3.7 στο Παράρτημα 3.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 22
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΛΛΕΙΨΕΩΝ ΚΑΙ
ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

- 1: Διευθυντές
- 2: Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3: Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4: Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5: Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 7: Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8: Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9: Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Σημαντικό ποσοστό πλεονασμάτων παρουσιάζουν οι επαγγελματικές κατηγορίες:

- Διευθυντές (9,2% της απασχόλησης)
- Πτυχιούχοι (3,7%)
- Τεχνικοί βοηθοί και ειδικοί γραφείς (2,8%)

- Γραφείς, δακτυλογράφοι και ταμίες (2,6%)

Σημαντικό ποσοστό ελλείψεων παρουσιάζουν οι επαγγελματικές κατηγορίες:

- Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές (3,9% της απασχόλησης)
- Τεχνίτες (2,7%)
- Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές (2,6%)

Στη συνέχεια αναλύονται περισσότερο τα αποτελέσματα σε κάθε επαγγελματική κατηγορία και παρουσιάζονται οι ειδικότητες με τις κυριότερες ελλείψεις και πλεονάσματα.

Ανάλυση Ισοζυγίου για Διευθυντές

ΠΡΟΣΦΟΡΑ	ΖΗΤΗΣΗ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ	ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ	ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ
585	155	430	95	525

Το μεγαλύτερο μέρος της προσφοράς (το 69% του συνόλου) αποτελείται από αποφοίτους σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Όλα τα άτομα αυτά αποκτούν προσόντα σε σχετικά θέματα με τη διοίκηση επιχειρήσεων και φιλοδοξούν να εργοδοτηθούν σε διευθυντικές θέσεις. Όμως οι θέσεις εργασίας για διευθυντικά στελέχη δεν ικανοποιούνται όλες από τα άτομα αυτά εξαιτίας ποιοτικών διαφορών ανάμεσα στις απαιτήσεις των εργοδοτών και στα προσόντα των πτυχιούχων, ιδιαίτερα σε σχέση με την έλλειψη σχετικής εργασιακής πείρας.

Τα κυριότερα πλεονάσματα εντοπίζονται στους:

- Άλλους ειδικούς διευθυντές (130 άτομα)
- Διευθυντές οικονομικών και διοίκησης (130 άτομα)
- Διευθυντές πωλήσεων και εμπορίας (95 άτομα)
- Διευθυντές στα εστιατόρια, ξενοδοχεία και μεταφορές (90 άτομα)
- Διευθυντές προσωπικού και βιομηχανικών σχέσεων (35 άτομα)

Ανάλυση Ισοζυγίου για Πτυχιούχους και άλλους ειδικούς

ΠΡΟΣΦΟΡΑ	ΖΗΤΗΣΗ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ	ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ	ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ
1.780	905	875	65	940

Απαραίτητη προϋπόθεση για είσοδο στα περισσότερα από τα επαγγέλματα της κατηγορίας αυτής είναι η εξασφάλιση σχετικού διπλώματος από σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Από τη συνολική προσφορά για το 1997 το 69% αποτελείται από άτομα που αναμένεται να εξασφαλίσουν τέτοια προσόντα. Από αυτούς, το 37% θα είναι απόφοιτοι σχολών στο εξωτερικό και το υπόλοιπο 32% απόφοιτοι του Πανεπιστημίου Κύπρου και των λοιπών δημόσιων και ιδιωτικών σχολών στην Κύπρο. Το υπόλοιπο μέρος της προσφοράς (31%) είναι άνεργοι πτυχιούχοι.

Στην περίπτωση των πτυχιούχων φαίνεται ότι αρκετοί από αυτούς εργοδοτούνται τελικά σε ειδικότητες άλλων επαγγελματικών κατηγοριών με συνέπεια η ανεργία στην κατηγορία τους να είναι τελικά σημαντικά χαμηλότερη από το προβλεπόμενο πλεόνασμα.

Τα μεγαλύτερα πλεονάσματα αναμένεται να εμφανιστούν στους:

- Οικονομολόγους (135 άτομα)
- Λογιστές (90 άτομα)
- Μηχανολόγους μηχανικούς (70 άτομα)
- Αναλυτές ερευνών αγοράς, Λειτουργούς δημοσίων σχέσεων, Υπεύθυνους διαφημίσεων και παρόμοιους ειδικούς (50 άτομα)
- Μαθηματικούς και στατιστικολόγους (50 άτομα)
- Πολιτικούς μηχανικούς (45 άτομα)

Όπως στην περίπτωση των Διευθυντών έτσι και εδώ εντοπίζονται ποιοτικές ανισοσκέλιες ανάμεσα στις απαιτήσεις των εργοδοτών και στα προσόντα των υποψηφίων για εργοδότηση. Οι ανισοσκέλιες αφορούν κυρίως ελλείψεις των αποφοίτων σε πρακτική εμπειρία, σε γνώσεις για την οικονομία και αγορά της Κύπρου και σε εξειδικευμένες θεωρητικές γνώσεις (γ.π. ξένες γλώσσες και χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών).

Ανάλυση Ισοζυγίου για Τεχνικούς Βοηθούς, Ειδικούς Γραφείς και Παρόμοιους

ΠΡΟΣΦΟΡΑ	ΖΗΤΗΣΗ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ	ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ	ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ
1.495	1.115	380	435	815

Η κατηγορία αυτή αποτελείται από δύο ξεχωριστές ομάδες επαγγελματιών:

- Τους τεχνικούς βοηθούς, επαγγέλματα για τα οποία απαιτούνται προσόντα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης
- Τους ειδικούς γραφείς όπου δεν υπάρχουν τέτοιες συγκεκριμένες απαιτήσεις

Τα πλεονάσματα είναι συνέπεια της μεγάλης προσφοράς από αποφοίτους σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο. Τα μεγαλύτερα από αυτά εντοπίζονται στους:

- Βοηθούς νηπιαγωγούς (160 άτομα)
- Σχεδιαστές (85 άτομα)
- Άλλους γραφείς διοίκησης (70 άτομα)
- Διακοσμητές και σχεδιαστές εμπορικών προϊόντων (60 άτομα)
- Μουσικούς, τραγουδιστές και χορευτές (55 άτομα)
- Χειριστές ηλεκτρονικών υπολογιστών (50 άτομα)
- Τεχνικούς βοηθούς ηλεκτρολογίας μηχανικής (50 άτομα)

Στα πιο πάνω επαγγέλματα, παρόλο που η αριθμητική σύγκριση φανερώνει πλεονάσματα εντούτοις είναι δυνατό να παρουσιαστούν *δυσκολίες στην πλήρωση κάποιων θέσεων εργασίας*. Αυτό είναι αποτέλεσμα διαφορών ανάμεσα στις απαιτήσεις των εργοδοτών και στα προσόντα των υποψηφίων αλλά και του δεδομένου ότι κάποια άτομα δεν εξασκούν τελικά το επάγγελμα στο οποίο εκπαιδεύτηκαν.

Ελλείψεις αναμένεται να εμφανιστούν στην ομάδα των ειδικών γραφέων. Μερικές από αυτές όμως είναι εικονικές επειδή είναι δυνατό να πληρωθούν από αποφοίτους Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και, σε ορισμένες περιπτώσεις

(γ.π. στην κυβέρνηση και στις τράπεζες), από αποφοίτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Οι ελλείψεις, που αναμένεται να εμφανιστούν μέσα στο 1997, αφορούν τους Αντιπρόσωπους και πωλητές ασφαλειών (145 άτομα).

Ανάλυση Ισοζυγίου για Γραφείς, Δακτυλογράφους, Ταμίες και παρόμοιους

ΠΡΟΣΦΟΡΑ	ΖΗΤΗΣΗ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ	ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ	ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ
2.190	1.370	820	160	980

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει τα περισσότερα γραφειακά επαγγέλματα. Τα *σοβαρότερα πλεονάσματα* αναμένεται να παρουσιαστούν στους:

- Γραφείς γενικών καθηκόντων (250 άτομα)
- Δακτυλογράφους και στενογράφους (190 άτομα)
- Ιδιαίτερες γραμματείες (165 άτομα)
- Γραφείς λογιστηρίου (110 άτομα)
- Υπάλληλοι υποδοχής και παροχής πληροφοριών (70 άτομα)
- Γραφείς ταξιδιωτικών γραφείων (60 άτομα)
- Ταμίες λογιστηρίου και έκδοσης εισιτηρίων (40 άτομα)

Σημαντικό μέρος από τη μεγάλη προσφορά οφείλεται στην πρόθεση αριθμού αποφοίτων Δευτεροβάθμιας και Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης για εργοδότηση σε γραφειακά επαγγέλματα. Επίσης το πρόβλημα οξύνεται περισσότερο με την αναζήτηση τέτοιων θέσεων εργασίας από αποφοίτους ανώτερων και ανώτατων σχολών του εξωτερικού.

Με βάση την εμπειρία προηγούμενων χρόνων εντοπίζεται ότι κάποιες θέσεις εργασίας είναι αδύνατο να συμπληρωθούν επειδή υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα προσόντα των ατόμων και στις αυξημένες απαιτήσεις των εργοδοτών. Αυτό φάνηκε ιδιαίτερα σε περιπτώσεις θέσεων, για ιδιαίτερες γραμματείες αλλά και για δακτυλογράφους, όπου απαιτούνται γνώσεις διαχείρισης γραφείου, χρήσης προγραμμάτων σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές και γνώσεις δύο ή περισσότερων ξένων γλωσσών, σε συνδυασμό με την κατάλληλη συμπεριφορά.

Ανάλυση Ισοζυγίου για Υπαλλήλους Υπηρεσιών και Πωλητές

ΠΡΟΣΦΟΡΑ	ΖΗΤΗΣΗ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ	ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ	ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ
1.685	3.220	-1.535	1.885	350

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει δύο ξεχωριστές ομάδες επαγγελματιών:

- Τους Υπαλλήλους παροχής υπηρεσιών
- Τους Πωλητές

Στους Υπαλλήλους παροχής υπηρεσιών η προσφορά αναμένεται να φτάσει τα 1.275 άτομα και η ζήτηση, που στο μεγαλύτερο μέρος της προέρχεται από τον τουριστικό τομέα, τα 1.310 άτομα. Έτσι, δημιουργούνται πλεονάσματα 350 ατόμων και ελλείψεις γύρω στα 385 άτομα. Αυτό αποτελεί συνέχιση της τάσης που εμφανίστηκε μέσα στο 1996 για *μείωση των ελλείψεων και αύξηση των πλεονασμάτων* ως αποτέλεσμα της μειωμένης ζήτησης για προσωπικό από τον τουριστικό τομέα.

Τα *σημαντικότερα πλεονάσματα* αναμένονται στους:

- Μάγειρους (170 άτομα)
- Αεροσυνοδούς και καμαρότους (60 άτομα)
- Οικονόμους και άλλους επόπτες υπηρετικού προσωπικού (55 άτομα)

Σημαντικές ελλείψεις προβλέπονται μόνο για τους Τραπεζοκόμους και Μπάρμαν (340 άτομα).

Στους *Πωλητές* οι μεγάλες ελλείψεις καταρτισμένου προσωπικού που παρουσιάζονται τα τελευταία χρόνια οφείλονται σε δύο λόγους:

- Ο πρώτος λόγος σχετίζεται με την *απουσία ιδρυματικής υποδομής για παροχή εκπαίδευσης ή κατάρτισης* σε νέα άτομα στα επαγγέλματα αυτά.

- Ο δεύτερος λόγος είναι η *μεγάλη ζήτηση για αντικατάσταση προσωπικού που αποχωρεί* από την ειδικότητα των Πωλητών στα καταστήματα.

Η προσφορά στους Πωλητές θα ανέλθει στα 410 άτομα και η ζήτηση στα 1.910 άτομα. Δημιουργούνται έτσι ελλείψεις 1.500 ατόμων οι οποίες αφορούν τους:

- Πωλητές στα καταστήματα (1.395 άτομα)
- Πωλητές σε περίπτερα και στις λαχαναγορές (110 άτομα)

Ανάλυση Ισοζυγίου για Τεχνίτες και Παρόμοιους Εργάτες

ΠΡΟΣΦΟΡΑ	ΖΗΤΗΣΗ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ	ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ	ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ
1.680	2.310	-630	1.160	530

Το φαινόμενο των τελευταίων χρόνων, δηλαδή οι σημαντικές ελλείψεις σε αρκετά επαγγέλματα της κατηγορίας αυτής, θα εμφανιστεί και μέσα στο 1997 παρόλο που αναμένονται να μειωθούν σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Η προσφορά αποτελείται βασικά από τους άνεργους (68%) και τους αποφοίτους τεχνικών σχολών (27%) και δεν ικανοποιεί όλη τη ζήτηση. Το μεγαλύτερο μέρος (74%) της ζήτησης οφείλεται στη ζήτηση για αντικατάσταση προσωπικού που αποχωρεί από τις ειδικότητες αυτές. Πρέπει να σημειωθεί ότι παράλληλα με τις ελλείψεις αναμένονται και πλεονάσματα, γεγονός που φανερώνει ανισοσκελίες μέσα στην ίδια την κατηγορία.

Τα τεχνικά επαγγέλματα είναι πολύ σημαντικά για τους τομείς των μεταποιητικών βιομηχανιών και των κατασκευών, αλλά και για την οικονομία γενικότερα, αφού στηρίζουν την παραγωγική διαδικασία. Γι' αυτό οι οποιεσδήποτε ελλείψεις αποτελούν τροχοπέδη στην ανάπτυξη των τομέων αυτών.

Οι μεγαλύτερες ελλείψεις αναμένεται να εμφανιστούν στις ακόλουθες ειδικότητες :

- Οικοδόμοι και επενδυτές τοίχων και πατωμάτων (320 άτομα)
- Ελασματοουργοί (145 άτομα)
- Πελεκάνοι και ξυλουργοί (130 άτομα)
- Καλουπηήδες (120 άτομα)

- Υδραυλικοί και εγκαταστάτες σωληνώσεων (65 άτομα)
- Κρεοπώλες, αλλαντοποιοί, συντηρητές και τεμαχιστές κρέατος (50 άτομα)
- Επιπλοποιοί και παρόμοιοι τεχνίτες (50 άτομα)

Τα πλεονάσματα σχετίζονται με τη μείωση της ζήτησης για τα προϊόντα των βιομηχανιών Ένδυσης και Υπόδησης και ως συνέπεια τη μείωση στην απασχόληση. Τα *μεγαλύτερα πλεονάσματα* προβλέπεται να παρουσιαστούν στις ακόλουθες ειδικότητες:

- Υποδηματοποιοί, επιδιορθωτές, κόπτες, μονταριστές, ράπτες υποδημάτων και κατασκευαστές δερματίνων ειδών (150 άτομα)
- Κατασκευαστές πατρών και κόπτες (70 άτομα)
- Ράπτες και μοδίστρες (50 άτομα)
- Ηλεκτρολόγοι κτιρίων και παρόμοιοι (45 άτομα)

Ανάλυση Ισοζυγίου για Χειριστές Μηχανημάτων και Εργαλείων και Συναρμολογητές

ΠΡΟΣΦΟΡΑ	ΖΗΤΗΣΗ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ	ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ	ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ
960	1.120	-160	530	370

Η προσφορά εργατικού δυναμικού είναι σχετικά περιορισμένη αφού αποτελείται σχεδόν αποκλειστικά από την ανεργία (91% της συνολικής προσφοράς). *Συνεχίζεται η κατάσταση που εμφανίστηκε το 1996* όπου περιορίστηκαν οι ελλείψεις και αυξήθηκαν τα πλεονάσματα. Μέρος των ελλείψεων είναι δυνατό να ικανοποιηθεί από ανειδίκευτα άτομα που τυχόν θα αποφάσιζαν να απασχοληθούν σε τέτοια επαγγέλματα και θα παρακολουθούσαν σχετικά προγράμματα κατάρτισης. Όμως διαπιστώθηκε ότι το ενδιαφέρον των νέων, ιδιαίτερα των αποφοίτων Μέσης Παιδείας, για απασχόληση σε τέτοια επαγγέλματα είναι πολύ περιορισμένο.

Το μεγαλύτερο μέρος της ζήτησης (85%) προέρχεται από τη ζήτηση για αντικατάσταση προσωπικού που αποχωρεί από τα επαγγέλματα αυτά. Αυτό αποδεικνύει ότι αν υπήρχε τρόπος να μειωθούν οι αποχωρήσεις εργατικού δυναμικού από τις ειδικότητες αυτές τότε θα μειώνονταν δραστικά οι ελλείψεις.

Οι ειδικότητες στην κατηγορία αυτή χωρίζονται σε δύο διαφορετικές ομάδες:

- Στους χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές
- Στους οδηγούς

Τα μεγαλύτερα πλεονάσματα στην πρώτη ομάδα αναμένεται να εμφανιστούν στις πιο κάτω ειδικότητες:

- Χειρίστριες ραπτομηχανών και μηχανών κεντήματος (205 άτομα)
- Χειριστών μηχανών υποδηματοποιίας και παρόμοιων ειδικών (140 άτομα)

Οι μεγαλύτερες ελλείψεις προβλέπονται για τους:

- Χειριστές υφαντουργικών μηχανών και πλεκτομηχανών (45 άτομα)
- Χειριστές πρέσας και μηχανών καθαρισμού, λεύκανσης και βαφής ρούχων και υφαντών (40 άτομα)
- Χειριστές μηχανών επικόλλησης ετικετών και συσκευασίας (30 άτομα).

Στην ομάδα των οδηγών οχημάτων αναμένονται ελλείψεις γύρω στα 220 άτομα οι οποίες ικανοποιούνται τελικά με ανειδίκευτα άτομα κυρίως διακόψαντες ή αποφοίτους από τις διάφορες βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος.

Ανάλυση Ισοζυγίου για τα Επαγγέλματα Μικρής Εξειδίκευσης

ΠΡΟΣΦΟΡΑ	ΖΗΤΗΣΗ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ	ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ	ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ
1.490	1.350	140	420	560

Η μοναδική πηγή προσφοράς είναι οι άνεργοι του προηγούμενου χρόνου οι οποίοι είναι περισσότεροι από την αναμενόμενη ζήτηση. Παρόλα αυτά εντοπίζονται σημαντικές ανισοσκέλειες στις ειδικότητες της κατηγορίας αυτής με αποτέλεσμα να αναμένονται τόσο ελλείψεις όσο και πλεονάσματα. Όμως, από τη στιγμή που τα επαγγέλματα αυτά δεν απαιτούν μεγάλη εξειδίκευση, είναι δυνατό μέρος από τις ελλείψεις να καλυφθεί από ανειδίκευτα άτομα που θα ενδιαφέρονταν για να εργοδοτηθούν σε τέτοια επαγγέλματα.

Εκείνο που διαπιστώθηκε τα τελευταία χρόνια είναι η απουσία ενδιαφέροντος από τους νέους για απασχόληση σε επαγγέλματα της κατηγορίας αυτής. Έτσι, τελικά οι ελλείψεις ικανοποιούνται με την εισαγωγή ξένου εργατικού δυναμικού.

Τα μεγαλύτερα πλεονάσματα προβλέπονται για τις ακόλουθες ειδικότητες:

- Πακεταριστές με το χέρι και άλλοι εργάτες βιομηχανίας (180 άτομα)
- Εργάτες συναρμολόγησης στη βιομηχανία (160 άτομα)
- Άλλοι ανειδίκευτοι εργάτες (80 άτομα)
- Καθαριστές και βοηθοί σε γραφεία, ξενοδοχεία και εργοστάσια και καμαριέρες ξενοδοχείων (70 άτομα)

Οι μεγαλύτερες ελλείψεις αναμένεται να παρουσιαστούν στις ακόλουθες ειδικότητες:

- Εργάτες οικοδομών (140 άτομα)
- Φορτοεκφορτωτές, αχθοφόροι και παρόμοιοι εργάτες (100 άτομα).

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Η ετήσια μελέτη του Ισοζυγίου Εργατικού Δυναμικού παράγει αναλυτικές πληροφορίες και συγκεκριμένα στοιχεία για την αναμενόμενη κατάσταση στην αγορά εργασίας της Κύπρου. Τα στοιχεία αυτά αξιοποιούνται τόσο από την Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισης όσο και από άλλους Φορείς και Υπηρεσίες κατά τον προγραμματισμό και υλοποίηση δραστηριοτήτων για αντιμετώπιση των προβλημάτων στην Κυπριακή αγορά εργασίας.

Στο κεφάλαιο αυτό παρατίθενται τα κυριότερα συμπεράσματα και εισηγήσεις της μελέτης Ισοζυγίου Εργατικού Δυναμικού για το 1997 και καταγράφονται οι γενικές κατευθύνσεις ενεργειών της Αρχής Βιομηχανικής Κατάρτισης για αντιμετώπιση, της αναμενόμενης κατάστασης στην αγορά εργασίας της Κύπρου, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της.

4.1. Γενική εικόνα Ισοζυγίου Εργατικού Δυναμικού για το 1997

Η γενική εικόνα του Ισοζυγίου Εργατικού Δυναμικού για το 1997 αναμένεται να είναι η ίδια με το 1996. Η σχετική οικονομική ύφεση και τα προβλήματα στους τομείς των Μεταποιητικών βιομηχανιών και του Τουρισμού οδηγούν σε μείωση στη ζήτηση στα επαγγέλματα που σχετίζονται με τους τομείς αυτούς.

Η αναμενόμενη εικόνα για τα δύο αυτά χρόνια (1996 και 1997) είναι αρκετά διαφορετική από τα δύο αμέσως προηγούμενα χρόνια όταν οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού ήταν πολύ πιο σοβαρές.

Αναμένεται μικρή αύξηση στην πρόσθετη προσφορά και παραμονή της πρόσθετης ζήτησης στα ίδια σχετικά χαμηλά επίπεδα με το 1996

Η συνολική πρόσθετη προσφορά για το 1997 αναμένεται να αυξηθεί κατά 3,9% σε σύγκριση με το 1996 και να ανέλθει στα 19.730 άτομα. Η αύξηση αυτή οφείλεται στη σημαντική αύξηση της ανεργίας κατά 20% ή 1.320 άτομα, ανάμεσα στο Δεκέμβριο του 1996 και του 1997. Ταυτόχρονα, όμως παρατηρήθηκε μείωση στον αριθμό των ατόμων που διακινούνται από ειδικότητα σε ειδικότητα κατά 18% ή 810 άτομα, γεγονός που περιόρισε κάπως την αύξηση της συνολικής πρόσθετης προσφοράς.

Η συνολική πρόσθετη ζήτηση αναμένεται να φτάσει τα 11.560 άτομα και παραμένει στα ίδια περίπου σχετικά χαμηλά επίπεδα με το 1996. Το μεγαλύτερο

μέρος της ζήτησης αυτής είναι η ζήτηση για αντικατάσταση προσωπικού που ανέρχεται στο 75% της συνολικής (8.730 άτομα). Η διακίνηση απασχολουμένων από ειδικότητα σε ειδικότητα αντιστοιχεί στο 43% της ζήτησης για αντικατάσταση (3.750 άτομα) και αποδεικνύει τη μεγάλη σημασία που έχουν οι εσωτερικές μετακινήσεις εργατικού δυναμικού στη διαμόρφωση της τελικής εικόνας της Κυπριακής αγοράς εργασίας.

Εντοπισμός σημαντικών ανισοσκελειών ανάμεσα στην πρόσθετη προσφορά και την πρόσθετη ζήτηση για το 1997

Η Κυπριακή αγορά εργασίας παρά τα σχετικά χαμηλά επίπεδα ανεργίας που παρουσιάζει εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από διαρθρωτικές αδυναμίες με αποτέλεσμα την ύπαρξη σημαντικών ανισοσκελιών σε αρκετά επαγγέλματα. Συγκεκριμένα, παρόλο που η πρόσθετη προσφορά αναμένεται να είναι μεγαλύτερη από την πρόσθετη ζήτηση κατά 8.170 άτομα, εντούτοις προβλέπεται ότι θα παρουσιαστούν σημαντικές ανισοσκελίες. Οι ανισοσκελίες αυτές θα εκδηλωθούν με την εμφάνιση ελλείψεων γύρω στα 4.770 άτομα, ενώ τα πλεονάσματα και η προσφορά που δεν κατανέμεται σε ειδικότητες θα φτάσουν τα 12.940 άτομα (5.090 και 7.850 άτομα αντίστοιχα).

Σημαντικός αριθμός από τις ελλείψεις αφορούν επαγγέλματα στα οποία δεν απαιτούνται ψηλά επίπεδα εξειδίκευσης και έτσι υπάρχει η δυνατότητα ικανοποίησης τους με την πρόσληψη ανειδίκευτου εργατικού δυναμικού. Σημειώνεται ότι το ανειδίκευτο εργατικό δυναμικό, το οποίο αποτελείται από τους αποφοίτους και τους διακόψαντες στις διάφορες βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος και από τους ανειδίκευτους ανέργους, ανέρχεται στα 3.850 άτομα. Όμως, με βάση την μέχρι τώρα εμπειρία, αναμένεται ότι θα συνεχιστούν οι δυσκολίες στην προσέλκυση των ατόμων αυτών για τα επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης.

Ο αριθμός των ελλείψεων, στα επαγγέλματα όπου απαιτείται τουλάχιστο σχετικά μέτριο ή ψηλό επίπεδο εξειδίκευσης, αναμένεται να ανέλθει στα 1.700 άτομα.

Παρουσία διαφορών ανάμεσα στην πρόσθετη προσφορά και την πρόσθετη ζήτηση κατά επαγγελματική κατηγορία

Με βάση την ανάλυση κατά επαγγελματική κατηγορία εντοπίζεται ότι τα πλεονάσματα θα είναι μεγαλύτερα από τις ελλείψεις στις κατηγορίες:

- Γραφειακά επαγγέλματα
- Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

Αντίθετα μεγαλύτερες ελλείψεις από πλεονάσματα αναμένονται για τους:

- Υπαλλήλους υπηρεσιών και πωλητές
- Τεχνίτες
- Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές

Προσφορά γύρω στα 7.850 άτομα δεν είναι δυνατό να κατανεμηθεί σε συγκεκριμένα επαγγέλματα. Τα άτομα αυτά θα μπορούσαν, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις να ικανοποιήσουν μέρος από τις ελλείψεις. Με βάση τις τάσεις των προηγούμενων χρόνων φαίνεται ότι αυτό ισχύει πιο εύκολα στα γραφειακά επαγγέλματα και σε κάποιο βαθμό στα επαγγέλματα των πωλητών.

Τα πλεονάσματα είναι μεγαλύτερα από τις ελλείψεις σε όλες τις επαρχίες

Από τα αποτελέσματα κατά επαρχία διαπιστώνεται ότι τα πλεονάσματα και η προσφορά που δεν κατανέμεται σε ειδικότητες είναι μεγαλύτερα από τις ελλείψεις σε όλες τις επαρχίες. Οι μεγαλύτερες ποσοστιαίες διαφορές και κατά συνέπεια τα μεγαλύτερα προβλήματα εντοπίζονται στη Λευκωσία και Λεμεσό και η μικρότερη διαφορά στην Αμμόχωστο.

Όμως επισημαίνεται ότι δεν είναι δυνατό να υπάρξει πλήρης ικανοποίηση των ελλείψεων σε οποιαδήποτε επαρχία εξαιτίας των σοβαρών ανισοσκελειών που παρουσιάζονται στις διάφορες ειδικότητες.

4.2. Επαγγέλματα με τις σημαντικότερες ελλείψεις και τα σημαντικότερα πλεονάσματα για το 1997

Από τη σύγκριση ανάμεσα στην πρόσθετη προσφορά και πρόσθετη ζήτηση εργατικού δυναμικού, στο επίπεδο του επαγγέλματος, αποδεικνύεται η παρουσία σοβαρών ανισοσκελειών στην αγορά εργασίας της Κύπρου. Τα επαγγέλματα που αναμένεται να παρουσιάσουν τις σημαντικότερες ελλείψεις και τα σημαντικότερα πλεονάσματα μέσα στο 1997 παρουσιάζονται αναλυτικά στη συνέχεια.

Οι σημαντικότερες ελλείψεις σε επαγγέλματα αναμένεται να παρουσιαστούν στα Τεχνικά και Ξενοδοχειακά επαγγέλματα και στους Πωλητές

Οι αναμενόμενες ελλείψεις για το 1997 είναι αποτέλεσμα των ακόλουθων τριών λόγων:

- *Της μεγάλης ζήτησης για αντικατάσταση προσωπικού που αποχωρεί από ορισμένες ειδικότητες. Αυτές εντοπίζονται κυρίως στις μεταποιητικές βιομηχανίες, στις κατασκευές, στον τουριστικό τομέα καθώς και στα επαγγέλματα των πωλητών.*
- *Της πρόσθετης ζήτησης προσωπικού σε ορισμένους τομείς που κυρίως εντοπίζονται στον ευρύ τριτογενή τομέα, λόγω επέκτασης των δραστηριοτήτων τους.*
- *Της μη παροχής σχετικής αρχικής κατάρτισης από εκπαιδευτικά ιδρύματα, όπως στην περίπτωση ορισμένων τεχνικών επαγγελμάτων και των επαγγελμάτων των πωλητών.*

Οι σημαντικότερες ελλείψεις εργατικού δυναμικού (με αριθμούς μεγαλύτερους από 50 άτομα) παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 23. Από αυτό διαπιστώνεται ότι οι μεγαλύτερες ελλείψεις αφορούν τα τεχνικά και ξενοδοχειακά επαγγέλματα καθώς και τους πωλητές.

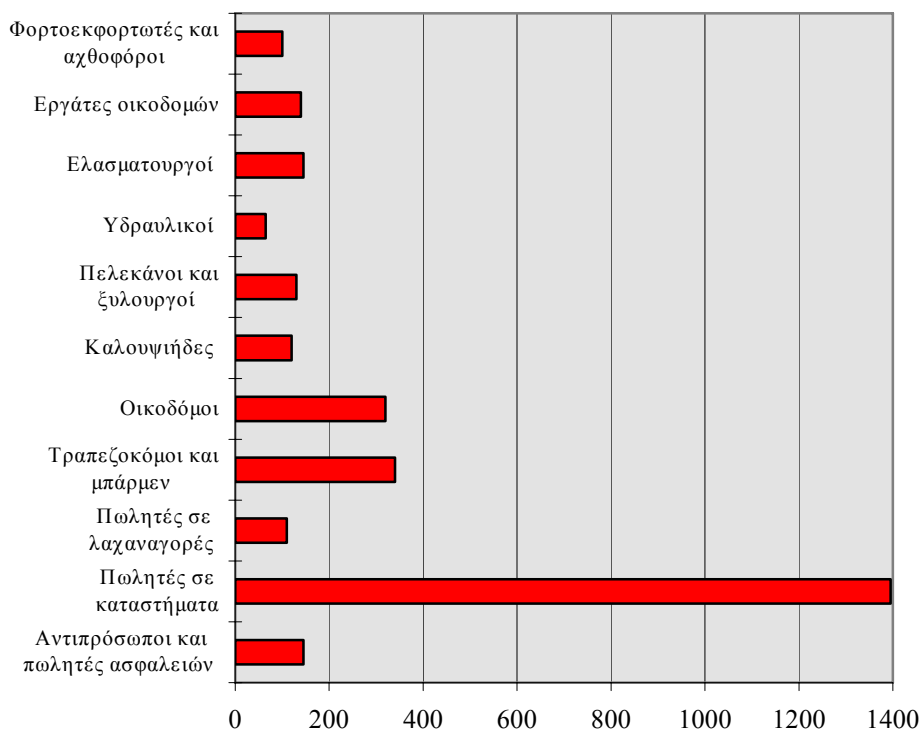
Επισημαίνεται ότι στα επαγγέλματα των πωλητών οι ελλείψεις ικανοποιούνται σε μεγάλο βαθμό με την πρόσληψη ανειδίκευτων ατόμων, κυρίως αποφοίτων Μέσης γενικής αλλά και Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, οι ελλείψεις που αναμένονται στα επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης είναι δυνατό να ικανοποιηθούν μερικώς με την πρόσληψη

ανειδίκευτων ατόμων, όπως είναι οι διακόψαντες από τις διάφορες βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος.

Η παρουσία ελλείψεων σε βασικά επαγγέλματα της οικονομίας αποτελεί ένδειξη του προβλήματος που αντιμετωπίζει η αγορά εργασίας της Κύπρου όπου δεν υπάρχει ταύτιση ανάμεσα στην προσφορά από νέα άτομα και στη ζήτηση. Η μέθοδος για να απαμβλυνθούν βραχυχρόνια οι ελλείψεις είναι η *διοργάνωση ταχύρυθμων προγραμμάτων κατάρτισης νέου εργατικού δυναμικού*. Προς την κατεύθυνση αυτή κινείται η Αρχή με την εφαρμογή τέτοιων προγραμμάτων. Όμως η συνεχής επιβεβαίωση των ανισοσκελειών ανάμεσα στην προσφορά και τη ζήτηση υποδεικνύει την ανάγκη για πιο μακροχρόνια αντιμετώπιση των προβλημάτων της αγοράς εργασίας από όλους τους αρμοδίους φορείς.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 23
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ 1997

Τα σημαντικότερα πλεονάσματα προβλέπονται για τους Πτυχιούχους, τα Γραφειακά Επαγγέλματα και τα Επαγγέλματα Μικρής Εξειδίκευσης

Τα πλεονάσματα εργατικού δυναμικού οφείλονται στους ακόλουθους λόγους:

- Του *μεγάλου ενδιαφέροντος* ατόμων για *εργοδότηση* στα επαγγέλματα αυτά και ιδίως στα γραφειακά και στα επαγγέλματα που απαιτούν προσόντα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Της *μικρής σχετικά ζήτησης* ατόμων εξαιτίας της επίδοσης κάποιων τομέων οικονομικής δραστηριότητας, όπως είναι οι Μεταποιητικές βιομηχανίες, ιδιαίτερα η Ένδυση, Υπόδηση και τα Δερμάτινα Είδη και τα Ξενοδοχεία και Εστιατόρια.
- Της *μείωσης στη ζήτηση* για επαγγέλματα που δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες μιας σύγχρονης κοινωνίας.

Τα σημαντικότερα πλεονάσματα εργατικού δυναμικού (με αριθμούς μεγαλύτερους από 80 άτομα) παρουσιάζονται στο Σχεδιάγραμμα 24.

Στα Διευθυντικά επαγγέλματα τα πλεονάσματα είναι αποτέλεσμα της πρόθεσης μεγάλου αριθμού ατόμων να αναζητήσουν τέτοιες θέσεις εργασίας και προς το σκοπό αυτό αποκτούν προσόντα σχετικά με τη διοίκηση επιχειρήσεων.

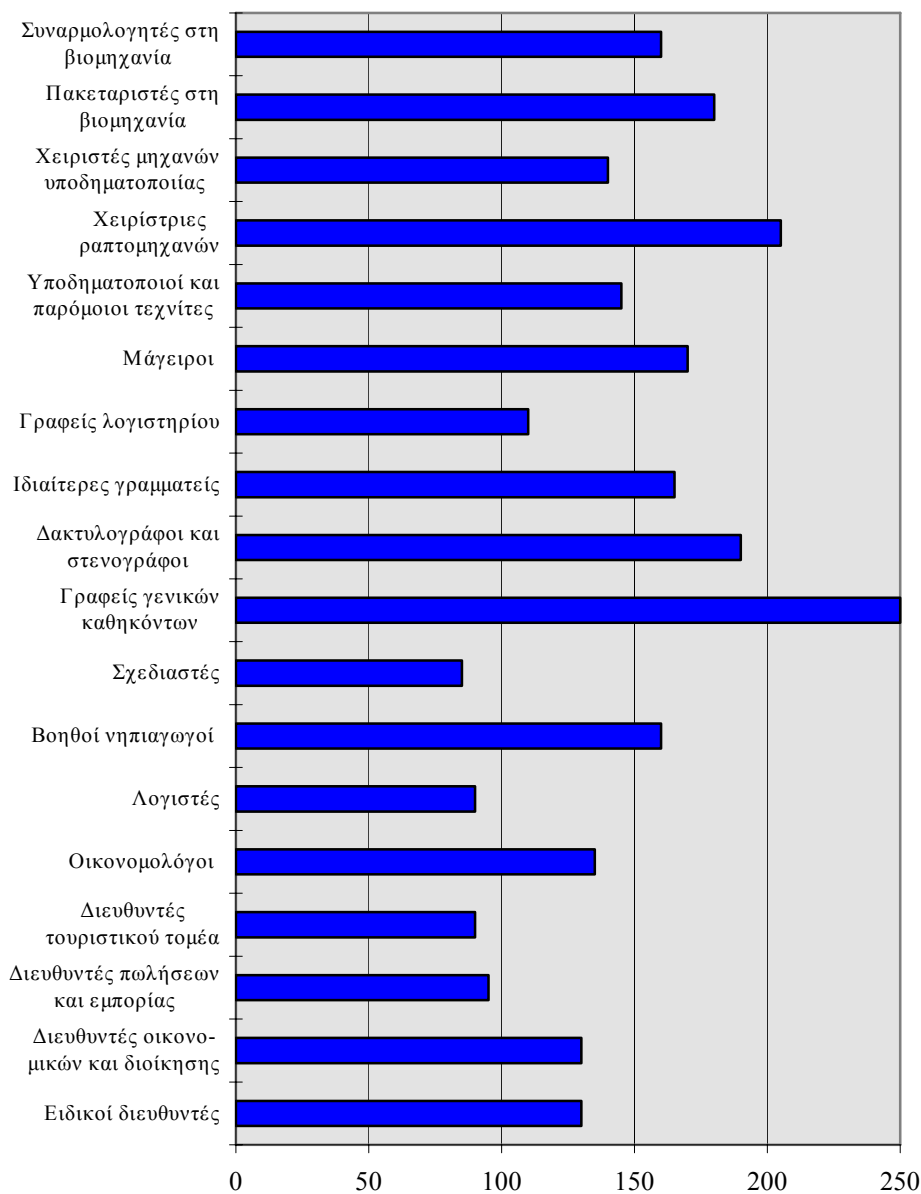
Τόσο στα Διευθυντικά επαγγέλματα όσο και στους Πτυχιούχους εντοπίζονται ποιοτικές ανισοσκέλιες ανάμεσα στις απαιτήσεις των εργοδοτών και στα προσόντα των υποψηφίων για εργοδότηση. Οι εργοδότες συνήθως ζητούν από τα άτομα να έχουν πρακτική εμπειρία, να γνωρίζουν την Κυπριακή και διεθνή οικονομία και αγορά και να έχουν εξειδικευμένες γνώσεις (γ.π. γνώσεις ξένων γλωσσών και γνώσεις για τη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών).

Στους Τεχνικούς βοηθούς, ειδικούς γραφείς και παρόμοια επαγγέλματα τα πλεονάσματα είναι συνέπεια της μεγάλης προσφοράς από αποφοίτους σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ιδιαίτερα στην Κύπρο. Σημαντικός αριθμός από τα άτομα αυτά απορροφείται τελικά σε άλλα συναφή επαγγέλματα.

Μεγάλο μέρος της προσφοράς στα γραφειακά επαγγέλματα αποτελείται από τους αποφοίτους Δευτεροβάθμιας και Μεταλυκειακής εκπαίδευσης που προτίθενται να αναζητήσουν εργοδότηση σε τέτοια επαγγέλματα και γι' αυτό αποκτούν τα ανάλογα προσόντα. Όμως, σημειώνεται ότι κάποιες θέσεις εργασίας είναι αδύνατο να συμπληρωθούν επειδή υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα

στα προσόντα των υποψηφίων και στις συνεχώς αυξανόμενες απαιτήσεις των σύγχρονων επιχειρήσεων.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 24
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ 1997

Σε κάποιες ειδικότητες, παρόλο που δεν εμφανίζονται ελλείψεις εντούτοις θέσεις εργασίας παραμένουν κενές εξαιτίας ποιοτικών ανισοσκελειών ή διαφορών στους προσφερόμενους και ζητούμενους όρους εργασίας. Στις

περιπτώσεις αυτές αναγνωρίζεται *ουσιαστικός ρόλος στην κατάλληλη κατάρτιση των νεοπροσλαμβανομένων ατόμων* ώστε να συμπληρώσουν τις γνώσεις και δεξιότητες τους.

4.3. Γενικές Κατευθύνσεις Ενεργειών Αρχής Βιομηχανικής Κατάρτισης

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της, η Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισης προωθεί ενέργειες για αντιμετώπιση της αναμενόμενης κατάστασης στην αγορά εργασίας της Κύπρου. Συνοπτικά, οι ενέργειες αυτές είναι οι ακόλουθες:

- Παροχή ευκαιριών κατάρτισης στο εργατικό δυναμικό στα επαγγέλματα που παρουσιάζουν ελλείψεις.
- Προώθηση κατάλληλων προγραμμάτων κατάρτισης σε συνεργασία με τις επιχειρήσεις για ικανοποίηση των αναγκών τους.
- Δραστηριοποίηση στους τομείς της επαγγελματικής καθοδήγησης και διαφώτισης των νέων για την κατάσταση στην αγορά εργασίας.
- Εφαρμογή ενημερωτικών προγραμμάτων για νέα άτομα με στόχο την προσαρμογή τους στις απαιτήσεις των κυπριακών επιχειρήσεων.
- Καταβολή προσπάθειας προς την κατεύθυνση της ενεργοποίησης του αδρανούς γυναικείου δυναμικού.
- Προσπάθεια για τη δημιουργία νέας ή ενίσχυση της υφιστάμενης υποδομής για παροχή κατάρτισης.
- Παροχή βοήθειας και τεχνικών συμβουλών προς τις επιχειρήσεις για βελτιώσεις στον προγραμματισμό και στην αξιοποίηση του προσωπικού τους.
- Συνεχής μελέτη των εξελίξεων στην αγορά εργασίας και έρευνα στον τομέα της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού.
- Συνεργασία με τις άλλες αρμόδιες υπηρεσίες για καλύτερο προγραμματισμό του ανθρώπινου δυναμικού του τόπου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 : ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Το Ισοζύγιο Εργατικού Δυναμικού για ένα συγκεκριμένο χρόνο ορίζεται ως η διαφορά ανάμεσα στην πρόσθετη προσφορά και στην πρόσθετη ζήτηση κατά τη διάρκεια του χρόνου εκείνου. Αν η προσφορά είναι μεγαλύτερη από τη ζήτηση τότε αναμένονται *πλεονάσματα* ενώ στην αντίθετη περίπτωση προβλέπονται *ελλείψεις*. Με τον όρο “*πρόσθετη*” καθορίζεται η νέα προσφορά και η νέα ζήτηση εργατικού δυναμικού που αναμένεται να προστεθούν στην αγορά εργασίας μέσα στο συγκεκριμένο χρόνο.

Το συνολικό αποτέλεσμα του Ισοζυγίου Εργατικού Δυναμικού (πλεόνασμα ή έλλειψη) *δεν αποτελεί πρόβλεψη της ανεργίας*. Αυτό είναι συνέπεια των ακόλουθων δύο παραγόντων:

- Οι ελλείψεις σε ορισμένες ειδικότητες είναι αδύνατο να ικανοποιηθούν από τα πλεονάσματα σε άλλες. Για παράδειγμα οι ελλείψεις σε τεχνικά επαγγέλματα δεν αναμένεται να ικανοποιηθούν από τα πλεονάσματα σε πτυχιούχους.
- Οι ανισοσκελίες μεταξύ επαρχιών συνήθως δεν εξισορροπούνται με μετακινήσεις ατόμων.

Αναλυτικά, ο τρόπος υπολογισμού της πρόσθετης προσφοράς και της πρόσθετης ζήτησης παρουσιάζεται στη συνέχεια.

1. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Η συνολική πρόσθετη προσφορά αποτελείται από τις πέντε κατηγορίες ανθρώπινου δυναμικού όπως περιγράφεται και αναλύεται στη συνέχεια.

- Οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας, δηλαδή τα άτομα που θα επιδιώξουν να εργαστούν για πρώτη φορά μέσα στο 1997 και που ουσιαστικά αποτελούνται από τους αποφοίτους και τους διακόψαντες από τις διάφορες βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος.*
- Οι άνεργοι του προηγούμενου χρόνου που θεωρούνται ότι αποτελούν πραγματική προσφορά.*

- (γ) Τα άτομα που βρίσκονται εκτός της αγοράς εργασίας, δεν είναι εγγεγραμμένοι άνεργοι αλλά θα επιδιώξουν να εργαστούν μέσα στο 1997.
- (δ) Τα άτομα που επιστρέφουν για επαναπατρισμό στην Κύπρο.
- (ε) Τα άτομα που ήδη βρίσκονται στην αγορά εργασίας αλλά αναμένεται να αλλάξουν το επάγγελμα τους μέσα στο 1997.

1.1. Νεοεισερχόμενοι

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι απόφοιτοι και οι διακόψαντες τη φοίτηση τους από τις διάφορες βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος. Συγκεκριμένα, οι ομάδες που καλύπτονται είναι οι ακόλουθες:

1. Άτομα που διέκοψαν ή που αναμένεται να διακόψουν τη φοίτηση τους από σχολές Δημοτικής, Μέσης και Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
2. Απόφοιτοι δημόσιων και ιδιωτικών σχολών Μέσης Παιδείας.
3. Απόφοιτοι δημόσιων και ιδιωτικών Επαγγελματικών και Τεχνικών σχολών.
4. Απόφοιτοι δημόσιων και ιδιωτικών σχολών Μεταλυκειακής και Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο.
5. Απόφοιτοι Πανεπιστημίου Κύπρου.
6. Απόφοιτοι Ανωτέρων και Ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων του εξωτερικού.
7. Άτομα που θα τύχουν πρακτικής κατάρτισης κατά τη διάρκεια του χρόνου.

Ο αριθμός των νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας υπολογίζεται κυρίως με την επεξεργασία και ανάλυση στοιχείων που περιέχονται σε εκδόσεις του Τμήματος Στατιστικής και Ερευνών. Πρόσθετα, συλλέγονται στοιχεία από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και από τα διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα σε σχέση με τον αριθμό των σπουδαστών και αποφοίτων τους κατά κλάδο σπουδών. Τα κυριότερα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της προσφοράς από όλες τις ομάδες των νεοεισερχομένων είναι τα ακόλουθα:

- (α) Ο αριθμός των Κυπρίων σπουδαστών στα διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα κατά κλάδο και έτος σπουδών.
- (β) Η διάρκεια των σπουδών και, σε ορισμένες περιπτώσεις, της πρακτικής κατάρτισης σε όλους τους κλάδους.
- (γ) Το φύλο των σπουδαστών για να ληφθεί υπόψη, όπου είναι αναγκαίο, η στρατιωτική θητεία των αρρένων αποφοίτων.
- (δ) Τα ποσοστά επιτυχίας των σπουδαστών από χρόνο σε χρόνο και το ποσοστό επιτυχίας των τελιοφοίτων, τα οποία είναι βασισμένα πάνω στις τάσεις των προηγούμενων χρόνων.
- (ε) Τα ποσοστά συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό των αποφοίτων και των διακοψάντων από τις διάφορες εκπαιδευτικές βαθμίδες.
- (στ) Το ποσοστό των αποφοίτων Ανωτέρων και Ανωτάτων σχολών του εξωτερικού που επιστρέφουν στην Κύπρο μετά από τη συμπλήρωση των σπουδών τους.

Το επόμενο στάδιο στη διαδικασία είναι η αντιστοίχιση των διαφόρων κλάδων σπουδών με ειδικότητες του Διεθνούς Κώδικα Επαγγελμάτων (I.S.C.O. 1988). Αυτό είναι καθοριστικό στάδιο διότι επηρεάζει άμεσα την προσφορά και κατά συνέπεια το Ισοζύγιο Εργατικού Δυναμικού στην κάθε ειδικότητα. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι κάποιοι απόφοιτοι από διάφορες βαθμίδες εκπαίδευσης μπορούν, με βάση τα προσόντα τους, να κατανεμηθούν σε αριθμό ειδικοτήτων. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα στην περίπτωση των αποφοίτων ορισμένων κλάδων σπουδών από σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Για παράδειγμα ένας απόφοιτος στα Οικονομικά είναι δυνατό να απασχοληθεί ως Οικονομολόγος, Καθηγητής Μέσης Εκπαίδευσης και Διοικητικός Λειτουργός στη Δημόσια Υπηρεσία. Στις περιπτώσεις αυτές γίνεται “αυστηρή” κατανομή του κλάδου σπουδών στην αντίστοιχη ειδικότητα. Στη συγκεκριμένη περίπτωση ο απόφοιτος στα Οικονομικά θα κατανεμηθεί στην ειδικότητα του Οικονομολόγου.

Σε περίπτωση που υπάρχουν ελλείψεις στις άλλες ειδικότητες, όπως στην ειδικότητα του Διοικητικού Λειτουργού στη Δημόσια Υπηρεσία ή του Καθηγητή Μέσης Παιδείας, τότε αυτές θεωρούνται πλασματικές από τη στιγμή που είναι δυνατό να ικανοποιηθούν από κατάλληλα πλεονάσματα σε άλλες ειδικότητες.

Η ταξινόμηση των νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας κατά επαρχία γίνεται με βάση τα επίσημα στοιχεία για την κατανομή της απασχόλησης, σε

συνδυασμό με πληροφορίες από τα διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα αναφορικά με τη γεωγραφική κατανομή των σπουδαστών και αποφοίτων τους.

1.2. Άνεργοι προηγούμενου χρόνου

Η πρόβλεψη της προσφοράς από τους άνεργους κατά το τέλος του προηγούμενου χρόνου, δηλαδή το 1996 στη συγκεκριμένη περίπτωση, γίνεται αφού προηγηθεί η εκτίμηση του μέσου όρου της ανεργίας για ολόκληρο το χρόνο. Με αυτό ως στόχο, γίνονται εκτιμήσεις για τα ακόλουθα μεγέθη:

- (α) Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός.
- (β) Ο αριθμός των απασχολούμενων κατά το 1996 ο οποίος βασίζεται πάνω στους προβλεπόμενους ρυθμούς ανάπτυξης για κάθε τομέα οικονομικής δραστηριότητας.
- (γ) Ο αριθμός των Κυπρίων που απασχολούνται προσωρινά στο εξωτερικό.
- (δ) Ο αριθμός των εθνοφρουρών.

Με βάση αυτές τις εκτιμήσεις και τα διαθέσιμα πραγματικά στοιχεία της ανεργίας μέσα στο 1996 γίνεται πρόβλεψη του μέσου όρου της ανεργίας και στη συνέχεια εκτίμηση της ανεργίας του Δεκεμβρίου 1996.

Τέλος, γίνεται κατανομή της ανεργίας κατά ειδικότητα και επαρχία με βάση την υφιστάμενη διάρθρωση της ανεργίας και αφού ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

- Η εποχικότητα της ανεργίας του Δεκεμβρίου σε ορισμένες ειδικότητες και ιδιαίτερα σε εκείνες του τουριστικού τομέα.
- Η εκτίμηση ότι σε μερικές ειδικότητες οι άνεργοι δεν πρέπει να θεωρούνται όλοι ως πραγματική προσφορά. Παράδειγμα αποτελούν οι περισσότεροι συνταξιούχοι του δημόσιου τομέα οι οποίοι εγγράφονται ως άνεργοι με μοναδικό σκοπό την είσπραξη του ανεργιακού επιδόματος.

Επισημαίνεται ότι η πρόβλεψη του μέρους της προσφοράς που προέρχεται από τους άνεργους δεν αποτελεί εκτίμηση του μεγέθους της ανεργίας.

1.3. Άτομα που βρίσκονται εκτός της αγοράς εργασίας

Η προσφορά αυτή αναφέρεται στα άτομα που βρίσκονται εκτός της αγοράς εργασίας, δεν είναι εγγεγραμμένοι άνεργοι αλλά θα επιδιώξουν να εργαστούν μέσα στο 1997. Τα άτομα που εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή είναι βασικά οι νεαρές γυναίκες που απασχολούνταν, μετά αποχώρησαν για κάποιο χρονικό διάστημα για διάφορους λόγους όπως γάμο, τοκετό και ανατροφή μικρών παιδιών, και αποφασίζουν τώρα να επιστρέψουν στην αγορά εργασίας.

Τα στοιχεία σε σχέση με επανένταξη ατόμων στην αγορά εργασίας προέκυψαν από τομεακές μελέτες της Αρχής και δε θεωρούνται πλήρη από τη στιγμή που δεν καλύπτουν ολόκληρη την οικονομία. Υπολογίζεται ότι με τη συμπλήρωση και άλλων τομεακών μελετών ή με τη διεξαγωγή κάποιας εξειδικευμένης μελέτης που θα εξετάζει το όλο θέμα θα γίνει δυνατή η καλύτερη εκτίμηση της κατηγορίας αυτής της προσφοράς. Οι συγκεκριμένοι αριθμοί που χρησιμοποιούνται αποτελούν εκτίμηση των Λειτουργιών που έκαναν τις τομεακές μελέτες.

1.4. Άτομα που επιστρέφουν στην Κύπρο για επαναπατρισμό

Ο αριθμός των ατόμων που επιστρέφουν από το εξωτερικό για μόνιμη εγκατάσταση στην Κύπρο είναι η επόμενη κατηγορία προσφοράς. Με βάση στοιχεία από προηγούμενα χρόνια γίνεται εκτίμηση του αριθμού των ατόμων που θα επιστρέψουν στην Κύπρο και κατανέμεται σε άνδρες και γυναίκες. Πάνω στους αριθμούς αυτούς εφαρμόζονται ποσοστά συμμετοχής στην αγορά εργασίας στη βάση της τοπικής πραγματικότητας και δεδομένων. Εξαιτίας της έλλειψης των αναγκαίων πληροφοριών η προσφορά αυτή δεν είναι δυνατό να κατανεμηθεί σε ειδικότητες.

1.5. Άτομα που διακινούνται από μια ειδικότητα σε άλλη

Η προσφορά αυτή αφορά τα άτομα που ήδη βρίσκονται στην αγορά εργασίας και διακινούνται από μια ειδικότητα σε άλλη. Η διακίνηση αυτή δημιουργεί ζήτηση για αντικατάσταση στις ειδικότητες από τις οποίες τα άτομα αποχωρούν. Ταυτόχρονα τα άτομα αυτά αποτελούν προσφορά σε άλλες ειδικότητες. Είναι αναγκαίο να διευκρινιστεί ότι η διακίνηση, στο σύνολο της οικονομίας, δε συνεπάγεται πρόσθετη προσφορά ή πρόσθετη ζήτηση. Όμως

κατά ειδικότητα είναι πολύ σημαντική διότι διαφοροποιεί ουσιαστικά τη ζήτηση.

Επιβεβαίωση της σημασίας της διακίνησης έγινε μέσα από τα αποτελέσματα των τομεακών μελετών της Αρχής. Αυτό ενισχύθηκε και από τα πορίσματα ειδικής έρευνας του Τμήματος Στατιστικής και Ερευνών που έδειξε το μέγεθος της διακίνησης προσωπικού στην αγορά εργασίας της Κύπρου.

Η προσφορά αυτή δεν κατανέμεται σε ειδικότητες επειδή τα άτομα αυτά δε θεωρούνται καταρτισμένα για τις ειδικότητες στις οποίες καταλήγουν. Πρόσθετα, δεν υπάρχουν ακόμη αναλυτικά στοιχεία που να δείχνουν τις ειδικότητες στις οποίες τελικά απασχολούνται αυτά τα άτομα.

2. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ

Η συνολική πρόσθετη ζήτηση αποτελείται από την *πρόσθετη ζήτηση σε σχέση με το ρυθμό αύξησης της παραγωγής και από τη ζήτηση για αντικατάσταση εργατικού δυναμικού.*

2.1. Ζήτηση σε σχέση με το ρυθμό αύξησης της παραγωγής

Η ζήτηση που προέρχεται από την ετήσια αλλαγή στην παραγωγή ορίζεται ως η διαφορά ανάμεσα στην απασχόληση του 1997 και του 1996. Η εκτίμηση της προϋποθέτει προβλέψεις για τους ρυθμούς ανάπτυξης του κάθε τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Οι ρυθμοί αυτοί επηρεάζονται από τα πιο κάτω μεγέθη:

- (α) Τη ζήτηση για το προϊόν ή την υπηρεσία τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό.
- (β) Την αξία παραγωγής κατά απασχολούμενο.

Στον υπολογισμό των μεγεθών αυτών χρησιμοποιούνται τα ακόλουθα στοιχεία:

- Οι αναλύσεις στατιστικών στοιχείων για τα προηγούμενα χρόνια
- Οι εκτιμήσεις των αρμοδίων Λειτουργών του Γραφείου Προγραμματισμού

- Οι απόψεις των εργοδοτών, συντεχνιακών και άλλων αρμοδίων για τις προοπτικές ανάπτυξης του κάθε τομέα
- Η αποστολή σε επιλεγμένους οργανισμούς και επιχειρήσεις ειδικά σχεδιασμένου ερωτηματολογίου ώστε να εκτιμηθεί η μελλοντική πορεία του οργανισμού ή επιχείρησης.
- Οι προβλέψεις των αρμοδίων Λειτουργών της Διεύθυνσης Έρευνας και Προγραμματισμού της Αρχής, στους τομείς όπου έγιναν τέτοιες μελέτες.

Τέλος, η ζήτηση σε σχέση με το ρυθμό αύξησης της παραγωγής κατανέμεται στις διάφορες ειδικότητες και επαρχίες σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία για τη διάρθρωση της απασχόλησης.

2.2. Ζήτηση για αντικατάσταση

Η ζήτηση για αντικατάσταση είναι δυνατό να προέλθει από:

- Την αποχώρηση εργατικού δυναμικού από την αγορά εργασίας για διάφορους λόγους, όπως αφυπηρέτηση, θάνατος, μετανάστευση κλπ.*
- Τη διακίνηση εργατικού δυναμικού από ειδικότητα σε ειδικότητα.*

Για να υπολογιστεί η ζήτηση για αντικατάσταση χρησιμοποιούνται τα ποσοστά για αντικατάσταση πάνω στο μέσο όρο της απασχόλησης για το 1996 και 1997 για κάθε ειδικότητα σε κάθε τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Εξειδικευμένες τομεακές ή επαγγελματικές μελέτες της Αρχής φανέρωσαν ότι η διακίνηση προσωπικού αποτελεί πολύ σημαντικό παράγοντα στη ζήτηση για αντικατάσταση. Οι μελέτες αυτές κάλυψαν τους ακόλουθους τομείς ή επαγγέλματα για τους οποίους υπολογίστηκαν τα ποσοστά για αντικατάσταση:

- Βιομηχανία τροφίμων.
- Βιομηχανία ποτών.
- Βιομηχανία ένδυσης.
- Βιομηχανία υπόδησης.
- Βιομηχανία ξύλινων επίπλων.
- Τυπογραφία.

- Μεταλλοβιομηχανία.
- Τομέας κατασκευών.
- Εστιατόρια.
- Ξενοδοχεία.
- Επάγγελμα των πωλητών.

Στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας που δεν έχουν γίνει ακόμη ειδικές μελέτες, τα ποσοστά για αντικατάσταση εκτιμήθηκαν αφού λήφθηκαν υπόψη διάφοροι παράγοντες που επηρεάζουν την αποχώρηση και διακίνηση όπως η διάρθρωση της απασχόλησης, οι όροι και συνθήκες εργασίας καθώς και πληροφορίες που λήφθηκαν από επιχειρήσεις.

Η κατανομή σε επαρχίες γίνεται με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία για τη γεωγραφική κατανομή της απασχόλησης.

3. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ

Ο υπολογισμός της πρόσθετης προσφοράς και πρόσθετης ζήτησης γίνεται με τη χρήση ειδικά σχεδιασμένου προγράμματος σε Ηλεκτρονικό Υπολογιστή. Με τον τρόπο αυτό παρέχεται ευελιξία για τη βελτίωση των μεθόδων που χρησιμοποιούνται και δυνατότητα για τακτική αναθεώρηση των αποτελεσμάτων στη βάση των νέων εξελίξεων στην οικονομία και ειδικότερα στην αγορά εργασίας.

Επιπλέον, υπάρχει η δυνατότητα για διερεύνηση των επιπτώσεων που είναι δυνατό να παρατηρηθούν στην αγορά εργασίας με τη χρησιμοποίηση διαφορετικών σεναρίων για τις εξελίξεις και προοπτικές της οικονομίας.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 : ΠΙΝΑΚΕΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ**

**ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΕΤΟΣ ΚΑΙ ΦΥΛΟ**

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ (Χιλιάδες)	ΑΝΔΡΕΣ (Χιλιάδες)	ΓΥΝΑΙΚΕΣ (Χιλιάδες)	% ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΣΥΝΟΛΟΥ
1990	587,1	292,5	294,6	2,5%
1991	603,1	300,3	302,8	2,7%
1992	619,2	308,5	310,7	2,7%
1993	629,8	313,9	315,9	1,7%
1994	638,3	318,2	320,1	1,3%
1995	641,7	319,9	321,8	0,5%

Πηγή : Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών

**ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ**

ΕΤΟΣ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (Χιλιάδες)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΛΛΑΓΗΣ (%)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΟΕΠ ΣΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟΝ ΟΕΠ
1990	276,0	+1,0%	47,6%	37,3%
1991	278,4	+0,9%	46,8%	37,2%
1992	285,6	+2,6%	46,8%	38,2%
1993	286,7	+0,4%	45,9%	37,7%
1994	294,3	+2,7%	46,4%	38,5%
1995	303,1	+3,0%	47,2%	38,6%

Πηγή : Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ

ΤΟΜΕΑΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (Χιλιάδες)					1995-1994 (%)	
	1991	1992	1993	1994	1995		
Γεωργία και κτηνοτροφία		32,1	32,3	31,5	30,1	30,5	+1,3
	%	12,4	12,0	11,7	10,9	10,7	
Μεταλλεία & λατομεία		0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	+14,3
	%	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	
Μεταποίηση		48,0	48,1	44,8	44,4	44,0	-0,9
	%	18,6	17,9	16,7	16,1	15,4	
Ηλεκτρισμός και υδατο-προμήθεια		1,4	1,4	1,5	1,5	1,5	0,0
	%	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5	
Κατασκευές		24,5	25,5	25,0	24,8	25,7	+3,6
	%	9,5	9,5	9,3	9,0	9,0	
Εμπόριο, εστιατόρια & ξενοδοχεία		61,0	66,6	67,4	70,8	74,6	+5,4
	%	23,6	24,7	25,1	25,7	26,2	
Μεταφορές και επικοινωνίες		15,4	16,2	16,8	17,8	18,5	+3,9
	%	6,0	6,0	6,3	6,5	6,5	
Τράπεζες, ασφάλειες & εμπορικές υπηρεσίες		17,0	18,4	19,4	21,3	22,6	+6,1
	%	6,6	6,8	7,2	7,7	7,9	
Κυβέρνηση, προσωπικές & κοινωνικές υπηρεσίες		57,9	60,1	61,6	64,6	66,9	+3,6
	%	22,4	22,3	22,9	23,4	23,5	
ΣΥΝΟΛΟ		258,0	269,3	268,7	276,0	285,1	+3,3

Πηγή : Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.4
ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ
ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΝΑΣΕ) ΚΑΤΑ ΤΗΝ
ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ 1995

ΚΩΔ.	ΤΟΜΕΑΣ	ΑΡ. ΥΠΟΣΤΑ- ΤΙΚΩΝ	ΑΡ. ΑΠΑΣΧΟ- ΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΜΕΣΟ ΜΕΓΕΘΟΣ
C	Ορυχεία και Λατομεία	96	749	7,80
D	Μεταποιητικές Βιομηχανίες	7.899	42.307	5,36
E	Ηλεκτρισμός, Φυσικό αέριο και Νερό	32	1.437	44,91
F	Κατασκευές	5.846	25.440	4,35
G	Εμπόριο. Επιδιόρθωση Αυτοκινήτων και Ειδών Προσωπικής ή Οικιακής Χρήσης	20.955	47.838	2,28
H	Ξενοδοχεία και Εστιατόρια	7.196	31.580	4,39
I	Μεταφορές, Αποθήκευση & Επικοινωνίες	4.374	18.010	4,12
J	Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί	1.551	12.159	7,84
K	Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας και Επιχειρηματικές Δραστηριότητες	3.628	11.499	3,17
L	Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα	981	16.313	16,63
M	Εκπαίδευση	2.025	12.374	6,11
N	Υγεία και Κοινωνική Μέριμνα	2.015	10.071	5,00
O	Άλλες Δραστηριότητες Παροχής Υπηρεσιών	4.833	10.734	2,22
		61.431	240.511	3,92

Πηγή : Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.5
ΑΝΕΡΓΙΑ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟΝ Ο. Ε. Π.

ΧΡΟΝΟΣ	ΑΝΕΡΓΙΑ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ (%)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟΝ Ο.Ε.Π.
1990	5.068	-18,8%	1,8%
1991	8.319	+64,1%	3,0%
1992	5.187	-37,6%	1,8%
1993	7.638	+47,3%	2,6%
1994	7.997	+4,7%	2,7%
1995	7.870	-1,6%	2,6%
1996	9.426	+19,8%	3,1%

Πηγή : Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 : ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΠΡΟΣΘΕΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ
ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ**

	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ	%
1	Άνεργοι Δεκεμβρίου 1996	8.060	40,8%
2	Άτομα που διακινούνται από ειδικότητα σε ειδικότητα	3.750	19,0%
3	Άτομα που θα διακόψουν τη φοίτηση τους από σχολές Μέσης Παιδείας	1.830	9,3%
4	Απόφοιτοι σχολών Μέσης Παιδείας (δημόσιες και ιδιωτικές)	1.668	8,4%
5	Απόφοιτοι σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο (δημόσιες και ιδιωτικές)	1.409	7,1%
5α	Προσφορά σε διευθυντές και πτυχιούχους	383	1,9%
5β	Προσφορά σε τεχνικούς βοηθούς και ειδικούς γραφείς	466	2,4%
5γ	Προσφορά σε γραφείς, δακτυλογράφους, ταμίες και υπαλλήλους υπηρεσιών	522	2,6%
5δ	Προσφορά σε τεχνίτες και παρόμοιους εργάτες	38	0,2%
6	Απόφοιτοι Ανωτέρων και Ανωτάτων σχολών του εξωτερικού	1.112	5,7%
6α	Προσφορά σε διευθυντές και πτυχιούχους	885	4,5%
6β	Προσφορά σε τεχνικούς βοηθούς και ειδικούς γραφείς	172	0,9%
6γ	Προσφορά στις υπόλοιπες επαγγελματικές κατηγορίες	55	0,3%
7	Απόφοιτοι δημοσίων τεχνικών και επαγγελματικών σχολών	721	3,7%
8	Απόφοιτοι Πανεπιστημίου Κύπρου	365	1,8%
9	Επαναπατριζόμενοι	250	1,3%
10	Άλλοι	567	2,9%

	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ	%
	ΣΥΝΟΛΟ	19.732	100,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΤΑ ΕΙΔΟΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

Κ Ω Δ *	Άνεργοι Δεκ. 1996	Απόφοιτοι Ανωτέρων και Ανωτάτων σχολών εξωτερικού	Απόφοιτοι σχολών Μέσης Παιδείας (δημόσιες & ιδιωτικές)	Απόφοιτοι δημόσιων τεχνικών σχολών	Απόφοιτοι σχολών Τριτοβάθ- μιας Εκπαίδευ- σης στην Κύπρο ⁷	Άλλοι	ΣΥΝΟΛΟ
1	181	221	-	-	183	-	585
	30,9%	37,8%	-	-	31,3%	-	
2	553	664	-	-	565	-	1782
	31,0%	37,3%	-	-	31,7%	-	
3	795	172	-	63	466	-	1.496
	53,1%	11,5%	-	4,2%	31,2%	-	
4	1.284	6	612	-	281	4	2.187
	58,7%	0,3%	28,0%	-	12,9%	0,2%	
5	957	23	-	181	241	281	1.683
	56,9%	1,4%	-	10,8%	14,3%	16,7%	
7	1.146	25	-	461	38	8	1.678
	68,3%	1,5%	-	27,5%	2,3%	0,5%	
8	877	-	-	16	-	70	963
	91,1%	-	-	1,7%	-	7,3%	
9	1.493	-	-	-	-	-	1.493
	100%	-	-	-	-	-	

* Επεξηγήσεις κωδικών επαγγελματικών κατηγοριών :

- 1 : Διευθυντές
- 2 : Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί
- 3 : Τεχνικοί βοηθοί, ειδικοί γραφείς και παρόμοιοι
- 4 : Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι
- 5 : Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- 7 : Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες
- 8 : Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές
- 9 : Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης

⁷ Περιλαμβάνει και τους αποφοίτους από το Πανεπιστήμιο Κύπρου

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΘΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΚΑΤΑ ΕΙΔΟΣ ΖΗΤΗΣΗΣ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ		ΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ		ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.
Διευθυντές	69	44,5%	86	55,5%	155
Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί	490	54,2%	414	45,8%	904
Τεχνικοί βοηθοί και ειδικοί γραφείς	492	44,2%	622	55,8%	1.114
Γραφείς, δακτυλογράφοι, ταμίες και παρόμοιοι	664	48,5%	704	51,5%	1.368
Υπάλληλοι υπη-ρεσιών και πωλητές	341	10,6%	2.876	89,4%	3.217
Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες	428	18,6%	1.879	81,4%	2.307
Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές	82	7,3%	1.037	92,7%	1.119
Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης	267	19,8%	1.081	80,2%	1.348
ΣΥΝΟΛΟ *	2.837	24,5%	8.727	75,5%	11.564

* : Περιλαμβάνει μικρό αριθμό ατόμων της επαγγελματικής κατηγορίας “Γεωργοί”.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.4
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΕΙΚΟΝΑ
ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 1997

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	19.732
<i>Νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας</i>	<i>7.502</i>
<i>Άνεργοι Δεκεμβρίου 1995</i>	<i>8.060</i>
<i>Άτομα που επιστρέφουν στην αγορά εργασίας</i>	<i>170</i>
<i>Επαναπατριζόμενοι στην Κύπρο</i>	<i>250</i>
<i>Διακινούμενοι από ειδικότητα σε ειδικότητα</i>	<i>3.750</i>
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΖΗΤΗΣΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	11.564
<i>Ζήτηση για αύξηση της παραγωγής</i>	<i>2.837</i>
<i>Ζήτηση για αντικατάσταση</i>	<i>8.727</i>
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	8.168
<i>Σύνολο ελλείψεων</i>	<i>4.769</i>
<i>Σύνολο πλεονασμάτων</i>	<i>5.087</i>
<i>Υπόλοιπη προσφορά που δεν κατανέμεται σε ειδικότητες (ανειδίκευτοι, διακόψαντες, διακινούμενοι και επαναπατριζόμενοι)</i>	<i>7.850</i>

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.5
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΚΑΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑ

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΚΑΤΑΝΕΜΕΤΑΙ ΣΕ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ	ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ
Λευκωσία	2.827	3.355	6.182	2.202
Λεμεσός	1.345	2.155	3.500	1.283
Λάρνακα	724	1.292	2.016	829
Αμμόχ.	198	360	558	405

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΚΑΤΑΝΕΜΕΤΑΙ ΣΕ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ	ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ
Πάφος	383	688	1071	444

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.6
ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ ΚΑΤΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟ 1997

ΚΩΔ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ	ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ
1	Διευθυντές και ανώτεροι λειτουργοί	96	527
2	Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί	64	942
3	Τεχνικοί βοηθοί και ειδικοί γραφείς	435	817
4	Γραφείς, δακτυλογράφοι και ταμίες	158	977
5	Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές	1.886	353
7	Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες	1.159	529
8	Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων και συναρμολογητές	530	374
9	Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης	422	567

Προσφορά που δεν κατανέμεται σε ειδικότητες

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΑΡ.
Ανειδίκευτο νεοεισερχόμενο εργατικό δυναμικό	3.850
Ατομα που διακινούνται από ειδικότητα σε ειδικότητα	3.750
Επαναπατριζόμενοι	250
ΣΥΝΟΛΟ	7.850

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.7
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΛΛΕΙΨΕΩΝ ΚΑΙ
ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
ΓΙΑ ΤΟ 1997

Κ Ω Δ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	ΑΠΑΣΧΟ- ΛΗΣΗ 1996	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΛΛΕΙ- ΨΕΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΛΕΟΝΑ- ΣΜΑΤΩΝ
1	Διευθυντές και ανώτεροι λειτουργοί	5.741	1,7%	9,2%
2	Πτυχιούχοι και άλλοι ειδικοί	25.379	0,3%	3,7%
3	Τεχνικοί βοηθοί και ειδικοί γραφείς	29.015	1,5%	2,8%
4	Γραφείς, δακτυλο-γράφοι και ταμίες	38.290	0,4%	2,6%
5	Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές	47.944	3,9%	0,7%
7	Τεχνίτες και παρόμοιοι εργάτες	42.305	2,7%	1,3%
8	Χειριστές μηχανημάτων και εργαλείων	25.723	2,1%	1,5%
9	Επαγγέλματα μικρής εξειδίκευσης	33.554	1,3%	1,7%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 : ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

1 :	Μεθοδολογία υπολογισμού Ισοζυγίου Εργατικού Δυναμικού	4
2 :	Πληθυσμός κατά έτος και φύλο	7
3 :	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός	8
4 :	Απασχόληση κατά τομέα	9
5 :	Κατανομή απασχόλησης κατά ευρύ τομέα	10
6 :	Στοιχεία απογραφής επιχειρήσεων 1995	11
7 :	Ανεργία ως ποσοστό στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό	12
8 :	Ανεργία κατά τομέα	13
9 :	Ανεργία κατά επαγγελματική κατηγορία	14
10 :	Ποσοστό ανεργίας σε κάθε επαγγελματική κατηγορία 1996	για το 15
11 :	Αριθμός ξένων εργατών κατά τομέα στις 31/12/1995	16
12 :	Προσφορά εργατικού δυναμικού για το 1997 και το 1996	19
13 :	Ποσοστιαία μεταβολή κατηγοριών προσφοράς	20
14 :	Κατανομή συνολικής προσφοράς για το 1997	21
15 :	Κατανομή της προσφοράς σε κάθε επαγγελματική κατηγορία	23
16 :	Κατανομή του ανειδίκευτου νεοεισερχόμενου εργατικού δυναμικού	24
17 :	Κατανομή της ζήτησης κάθε επαγγελματικής κατηγορίας	25
18 :	Κατανομή της ζήτησης κάθε τομέα οικονομικής δραστηριότητας	27
19 :	Συνοπτική προβλεπόμενη εικόνα Ισοζυγίου για το 1997	29
20 :	Αποτελέσματα Ισοζυγίου κατά επαρχία	30
21 :	Ελλείψεις και πλεονάσματα κατά επαγγελματική κατηγορία	31
22 :	Απασχόληση και ποσοστά ελλείψεων και πλεονασμάτων επαγγελματική κατηγορία	κατά 32
23 :	Σημαντικότερες ελλείψεις για το 1997	46
24 :	Σημαντικότερα πλεονάσματα για το 1997	48

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5 : ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισεως, (1985), “Διερεύνηση των Επαγγελματικών Προθέσεων των Τελειοφοίτων Μαθητριών Σχολών Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης (1984-85)”.

Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισεως, (1987), “Μελέτη για τη Μεταλλοβιομηχανία”.

Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισεως, (1987), “Μελέτη για τη Βιομηχανία Ένδυσης”.

Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισεως, (1987), “Μελέτη για τη Βιομηχανία Υπόδησης”.

Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισεως, (1987), “Μελέτη για τη Βιομηχανία Ευλίνων Επίπλων”.

Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισεως, (1987), “Επαγγελματικές Προθέσεις Απολυομένων Εθνοφρουρών Αποφοίτων Μέσης Παιδείας”.

Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισεως, (1988), “Μελέτη για τον Τομέα Κατασκευών”.

Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισεως, (1988), “Εκτίμηση των Αναγκών Κατάρτισης στον Κλάδο των Τουριστικών Γραφείων”.

Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισεως, (1989), “Μελέτη για Εκτίμηση των Αναγκών Κατάρτισης σε Επαγγέλματα των Πωλητών”.

Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισεως, (1989), “Διερεύνηση του Προβλήματος του Χαμηλού Ενδιαφέροντος των Νέων για Απασχόληση σε Τεχνικά Επαγγέλματα”.

Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισεως, (1989), “Εκτίμηση των Αναγκών Κατάρτισης του Ανθρώπινου Δυναμικού της Ξενοδοχειακής Βιομηχανίας για την Περίοδο 1989-1993”.

Αρχή Βιομηχανικής Κατάρτισεως, (1990), “Μελέτη για τη Βιομηχανία Ποτών”.

Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως, (1991), “Αξιοποίηση του Οικονομικά Αδρανούς Γυναικείου Δυναμικού”.

Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως (1991). “Μελέτη για τη Βιομηχανία Τροφίμων”.

Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως, (1992), “Κύπριοι Διευθυντές: Κατάρτιση και Ανάπτυξη”.

Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως, (1992), “Οι Νέοι Απόφοιτοι και η Αγορά Εργασίας”.

Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως, (1995), “Αξιολόγηση της Επαγγελματικής Κατάστασης Καταρτισθέντων σε Εξ Υπαρχής Προγράμματα (1989-1992)”.

Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως, (1995), “Τα Εστιατόρια στην Κύπρο”.

Αρχή Βιομηχανικής Καταρτίσεως, (1995), “Η Τυπογραφία στο Κατώφλι του 2000”.

Γραφείο Προγραμματισμού, (1996), “Οικονομική Ανασκόπηση 1995”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, (1986), “Survey on Graduating Students Abroad”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, (1988), “Labour Force and Migration Survey”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, (1990), “Απογραφή επιχειρήσεων 1989”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, (1994), “Απογραφή πληθυσμού 1992”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, (1996), “Σύστημα Ταξινόμησης Οικονομικών Δραστηριοτήτων (NACE Αναθ. 1)”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, “Δημογραφική έκθεση (ετήσια)”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών. “Construction and Housing Statistics (ετήσια)”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, “Economic Report (ετήσια)”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, “Education Statistics (ετήσια)”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, “Industrial Statistics (ετήσια)”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, “Labour Statistics (ετήσια)”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, “Tourism, Migration and Travel Statistics (ετήσια)”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, “Transport Statistics (ετήσια)”.